

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista. Lailla säädettäisiin niistä Euroopan unionin osaksi rahoittamista maaseudun kehittämiseen liittyvistä tuista, joiden tavoitteena on korvata pohjoisista epäsuotuisista luonnonolosuhteista maataloudelle aiheuttamia haittoja, kehittää ja edistää maaseudun uusiutuvien luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja parantaa ympäristön tilaa sekä edistää tuotantoeläinten hyvinvointia.

Maaseudun kehittämistä koskeva Euroopan yhteisön neuvoston asetus on hyväksytty

20 päivänä syyskuuta 2005. Ehdotetun lain tarkoituksena on säätää kyseiseen asetukseen sisältyvien neljän toimintalinjan osalta sen ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvään toiseen toimintalinjaan sisältyvistä tuista. Ehdotetussa laissa annettaisiin useiden yksityiskohtien osalta valtuus tarkempien säännösten antamiseen valtioneuvostolle ja teknisluonteisten säännösten antamiseen maa- ja metsätalousministeriölle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Esitys liittyy vuoden 2007 valtion talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila	4
Luonnonhaittakorvaukset	5
Maatalouden ympäristötuki.....	6
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	7
4. Esityksen vaikutukset	7
4.1. Taloudelliset vaikutukset.....	7
4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan	8
4.3. Ympäristövaikutukset	8
4.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	8
5. Asian valmistelu.....	9
6. Riippuvuus muista esityksistä.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1. Lakiehdotuksen perustelut	10
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	25
3. Voimaantulo.....	27
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	27
LAKIEHDOTUS	30
luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista.....	30

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Maaseudun kehittämissuunnitelma on osa Euroopan yhteisön yhteistä maatalouspolitiikkaa. Sillä on tärkeä rooli ohjelmakaudella 2007—2013 yhteisön tärkeimpien tavoitteiden toteuttamisessa. Maaseudun kehittämissuunnitelman haasteena on vastata Lissabonissa ja Göteborgissa asetettuihin ja myöhemmin tarkennettuihin yhteisön tavoitteisiin kasvun, työllisyyden ja kestävän kehityksen tukemiseksi yhteisön maaseutualueilla.

Maaseudun kehittämisenä pidetään erityisesti toimintaa, jonka tavoitteena on maaseudun elinkeinotoiminnan kehittäminen, maatalouden kilpailukykyyn parantaminen, uusiutuvien luonnonvarojen kestävän käytön edistäminen sekä maaseudun asuin ympäristön parantaminen. Suomen EU-jäsenyyden aikana maaseudun kehittämistä on tuettu monimuotoisesti Euroopan yhteisön rakennerahastojen ja Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan rahoitusvälineiden varoista sekä kokonaan kansallista varoista.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen jälkeen maaseudun kehittäminen on ollut yhä tärkeämmässä asemassa, kun maaseutualueita autetaan selviytymään aikamme taloudellisista, sosiaalisista ja ympäristöllisistä haasteista. Laajentuneen EU:n pinta-alasta yli 90 prosenttia on maaseutualueita, ja uudessa oikeudellisessa kehityksessä pääpaino on entistä selkeämmin kasvun ja työllisyyden parantamisessa maaseutualueilla Lissabonin strategian mukaisesti sekä kestävän kehityksen edistäminen Göteborgissa hyväksytyjen kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Maaseudun kehittäminen ohjelmakaudella 2007—2013 perustuu neuvoston asetukseen (EY) N:o 1698/2005 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen, jäljempänä EY:n maaseutuasetus, sekä sen nojalla annettuun neuvoston päätökseen maaseudun kehittämistä koskevasta yhteisön strategisista suuntaviivoista (ohjelmakausi 2007—2013) (2006/144/EY). Suuntaviivoissa maaseudun kehittämissuunnitelma liitetään osaksi edellä mainittuja yhteisön Lissabonissa ja Göteborgissa asetettujen kasvun, työllisyyden ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista.

Näissä suuntaviivoissa esitetään strategiaa ja vaihtoehtoja, joita jäsenvaltiot voivat käyttää suunnitellessaan kansallista strategiaa ja maaseudun kehittämissuunnitelmia. Jäsenvaltiot muuntavat suuntaviivoissa määriteltävät yhteisön ensisijaiset tavoitteet, ottaen samalla huomioon omat kansalliset ja alueelliset tavoitteensa, tiiviissä yhteistyössä komission kanssa kansalliseksi maaseudun kehittämissuunnitelma, joka muodostaa viitekehityksen maaseudun kehittämissuunnitelmien laadintaa varten. Suuntaviivoja voidaan myös myöhemmin tarkistaa erityisesti yhteisön tavoitteissa tapahtuvien muutosten huomioon ottamiseksi.

EY:n maaseutuasetuksessa edellytetään, että kukin jäsenvaltio laatii maaseudun kehittämistä koskevan kansallisen strategiansa. EY:n maaseutuasetuksen mukaan maaseudun kehittämissuunnitelmassa pannaan täytäntöön kansallinen strategiasuunnitelma toimenpiteillä, jotka on ryhmitelty kyseisen asetuksen IV osastossa määriteltujen toimintalinjojen mukaan. Nämä neljä toimintalinjaa on jaoteltu seuraavasti 1) maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen; 2) ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen; 3) maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinon monipuolistaminen; sekä 4) Leader.

Maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006) 4 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö vastaa kansallisen maaseudun kehittämissuunnitelman (EY:n maaseutuasetuksen edellyttämä strategiasuunnitelma) laatimisesta, toteuttamisesta ja seurannasta sekä siihen sisältyvien tavoitteiden yhteensovittamisesta Euroopan yhteisön maaseudun kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden sekä yhteisön muiden politiikkojen kanssa. Kansallisen maaseudun kehittämissuunnitelman valmistelu Suomessa on tehty yhtenä kokonaisuutena koko Suomea koskevaksi, ja se luo pohjan Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämissuunnitelmille. Valtioneuvosto päätti kansallisen maaseudun kehittämissuunnitelman hyväksymisestä 3 päivänä elokuuta 2006 ennen suunnitelman toimittamista tiedoksi Eu-

roopan yhteisöjen komissiolle.

Maaseudun kehittämissuunnitelmien valmistelu niihin sisältyvine toimenpiteineen ja tukijärjestelmineen tapahtui laajoissa työryhmissä. Työryhmätyöskentelyyn osallistuivat viranomaistahojen lisäksi eri sidosryhmien edustajat kuten esimerkiksi tuottaja-, neuvonta- ja eri kansalaisjärjestöjen edustajat sekä edustajat tutkimuslaitoksista ja paikallisista toimintaryhmistä.

Maa- ja metsätalousministeriö laati edellä tarkoitetun kansallisen maaseudun kehittämissuunnitelman perusteella ehdotuksen maaseudun kehittämissuunnitelmaksi sekä vastasi sen yhteensovittamisesta muiden Euroopan yhteisön rahoitusvälineiden ja ohjelmien kanssa. Valtioneuvosto päätti maaseudun kehittämissuunnitelmaa koskevan ehdotuksen hyväksymisestä 3 päivänä elokuuta 2006 ennen ehdotuksen toimittamista Euroopan yhteisöjen komissiolle.

Euroopan yhteisöjen komissio tekee päätöksen maaseudun kehittämissuunnitelman hyväksyttävyydestä EY:n maaseutuasetuksen 90 artiklassa tarkoitetun maaseudun kehittämiskomitean käsittelyn jälkeen.

Suomessa kansallisen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisesti valmisteltava maaseudun kehittämissuunnitelma sisältää asiakokonaisuuksia, jotka ohjelmakaudella 2000–2006 ovat olleet useassa erillisessä ohjelmassa. Koko Manner-Suomessa toteutettavan horisontaalisen maaseudun kehittämissuunnitelman lisäksi EU rahoittaa osaksi Suomessa alueellisia tavoite 1- ja 2-ohjelmia, alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa sekä horisontaalisia tavoite 3-ohjelmia ja elinkeinokalatalouden rakenneohjelmia. Lisäksi EU rahoittaa osaksi neljää ns. yhteisöaloitetta. Tavoite 1-ohjelmia toteutetaan Pohjois- ja Itä-Suomessa sekä alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa toteutetaan tavoite 1-ohjelman ulkopuolisilla alueilla Etelä- ja Länsi-Suomessa. Alueellisessa maaseudun kehittämissuunnitelmassa ja tavoite 1-ohjelmissa on käytössä pitkälti samat maaseudun kehittämisen välineet. Ohjelmiin sisältyy niin maatalouden ja metsätalouden kuin muitakin maaseudun kehittämishankkeita.

Ahvenanmaalla on erillinen maaseudun kehittämissuunnitelma. Ohjelmassa on paljon yhteisiä piirteitä mannermaan ohjelmien kanssa, joskaan Ahvenanmaan järjestelmät eivät

ole yhtä laajoja.

Edellä mainituista ohjelmista horisontaaliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sisältyvistä luonnonhaittakorvauksista ja maatalouden ympäristötuista säädetäisiin ehdotetun lain nojalla ohjelmakaudella 2007–2013.

2. Nykytila

Maaseudun kehittämisen perussäädös nykyisellä ohjelmakaudella 2000–2006 on Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1257/1999, jäljempänä EY:n maaseudun kehittämissuunnitelma. Komissio on lisäksi antanut asetuksen (EY) N:o 817/2004 Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

Ohjelmakaudella 2000–2006 maaseudun kehittämissuunnitelmia rahoitetaan Suomessa pääosin edellä mainittujen ohjelmien kautta, joissa yhteisön rahoituslähteet vaihtelevat eri toimenpiteiden osalta. Maaseudun kehittämistoimenpiteet ovat pääosin sisältyneet EY:n rakennerahastoista ja Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta rahoitettuihin ohjelmiin. Ohjelmien lisäksi maaseudun kehittämistoimenpiteitä on rahoitettu erilaisin kansallisin tukijärjestelmin. Ohjelmiin, maaseudun kehittämistoimenpiteiden rahoitukseen ja niiden hallintoihin sovellettavaa EY:n ja kansallista lainsäädäntöä on selvitetty hallituksen esityksessä Eduskunnalle laiksi maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista (HE 35/2006 vp.).

EY:n osaksi rahoittamien tukien myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin vaikuttaa myös muun alan EY-lainsäädäntö. Näiden tukien osalta on sovellettava rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1260/1999 ja sen nojalla annettuja komission täytäntöpanoasetuksia, joista keskeisin on neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä rakennerahastoista yhteisrahoitettujen toimien tukikelpoisuuden osalta annetun asetuksen

(EY) N:o 1685/2000 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1145/2003 peruuttamisesta annettu komission asetus (EY) N:o 448/2004. Lisäksi maaseudun kehittämistuen tulee olla johdonmukaista ja yhteensopivaa suhteessa EY:n muiden politiikkojen mukaisesti toteutamiin toimenpiteisiin. Erityisesti EY:n valtiontukisäännöt ja julkisia hankintoja koskevat periaatteet ohjaavat maaseudun kehittämistukien myöntämisen edellytyksiä ja tuen perusteena olevien menojen hyväksyttävyyden arviointia.

Viljelijöille maksettavat luonnonhaittakorvaukset ja maatalouden ympäristötuet sisältyvät horisontaaliseen maaseudun kehittämissohjelmaan, jonka kokonaisrahoituksen osuus maaseudun kehittämistoimenpiteistä meneillään olevalla ohjelmakaudella on ollut noin 85 prosenttia. Kyseisiä tukia maksetaan viljelijöille vuosittain pääosin pinta-alaperusteisena. Nämä tuet on hallinnoitu samanaikaisesti ja hyvin samankaltaisia menettelyjä noudattaen kuin EU:n kokonaan rahoittamat tuet, kuten esimerkiksi tilatuki. Mainitut tuet on rahoitettu kokonaisuudessaan Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta (EMOTR-T), joka on ollut myös EU:n osaksi rahoittamien luonnonhaittakorvausten ja maatalouden ympäristötukien rahoituslähde.

Ohjelmakaudella 2000—2006 horisontaaliseen maaseudun kehittämissohjelmaan sisältyvät luonnonhaittakorvaukset ja maatalouden ympäristötuet on kansallisesti pantu täytäntöön maaseutuelinkeinojen rahoituslailla (329/1999) ja sen nojalla annetuilla valtioneuvoston asetuksilla sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla. Maaseutuelinkeinojen rahoituslain nojalla on toimeenpantu myös maatilatalouden ja maaseudun yritystoiminnan tukemiseen liittyvät järjestelmät. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki tuli voimaan vaiheittain näiden eri kokonaisuuksien osalta. Ensimmäisinä tulivat voimaan luonnonhaittakorvausta ja maatalouden ympäristötukia koskevat kokonaisuudet ja myöhemmin muu kokonaisuus maaseudun kehittämisestä. Muiden maaseudun kehittämiseen liittyvien tukien käytännön menettelyillä ja rahoitusmenettelyillä on ollut eroavuuksia luonnonhaittakorvauksen ja maatalouden ympäristötukien vastaaviin menettelyihin.

Ehdotettu laki, jossa EY:n maaseutuasetuk-

sen toimintalinjaan kaksi sisältyvistä tuista säädettäisiin oman lainsäädännön kautta, toisi selvyyttä nykyiseen tilanteeseen. Tällaisia tukia olisivat EY:n maaseutuasetuksen 37 artiklassa tarkoitettut luonnonhaittakorvaukset vuoristoalueilla ja korvaukset muilla haitta-alueilla, 39 artiklassa tarkoitettut maatalouden ympäristötuet, 40 artiklassa tarkoitettut eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja 41 artiklassa tarkoitettut ei-tuotannollisten investointien tuet.

Komission asetuksessa (EY) N:o 817/2004 on paljon viittauksia ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen osalta tiettyjä yhteisön tukijärjestelmiä koskevasta yhdenmukaisuudesta hallinto- ja valvontajärjestelmästä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3508/92 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettuun komission asetukseen (EY) N:o 2419/2001. Tämän säädöksen on vuonna 2004 korvannut yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettu komission asetus (EY) N:o 796/2004. Luonnonhaittakorvaukset, maatalouden ympäristötuet ja eläinten hyvinvointituet tulevat ohjelmakaudella 2007—2013 seuraamaan hyvin paljon menettelyiltään edellä mainitussa komission asetuksessa (EY) N:o 796/2004 säädetyin yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän mukaisia menettelyjä. Nämä menettelytavat poikkeavat EY:n maaseutuasetuksen muista toimintalinjoista, joihin muun muassa edellä mainitut maatilatalouden ja maaseudun yritystoiminnan tukemiseen liittyvät järjestelmät sisältyvät.

Edellä selvitetystä syistä johtuen ehdotetun lain lisäksi säädettäisiin erikseen maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämiseen sekä maaseudun asukkaiden viihtyvyyden ja elinolosuhteiden parantamiseen myönnettävistä tuista. Kyseisessä laissa säädettäisiin yritystuista ja hanketuista.

Luonnonhaittakorvaukset

Viljelijöille on Suomessa EU-jäsenyyden

alusta maksettu vuosittain luonnonhaittakorvauksia. Ohjelmakaudella 1995—1999 luonnonhaittakorvausta maksettiin hehtaari- ja eläinperusteisena, mutta ohjelmakaudella 2000—2006 kyseinen tuki on ollut peltoalaperusteinen. Suomen EU-jäsenyyden alkuvuosina luonnonhaittakorvaukseen oikeutettu alue kattoi 85 prosenttia Suomen peltoalasta. Vuodesta 2000 alkaen myös eteläisin Suomi on kuulunut korvauksen piiriin.

Ohjelmakaudella 2000—2006 EY:n maaseudun kehittämisasetuksen V luvussa säädetään epäsuotuisien ja ympäristörajoitteisten alueiden tuista. Luonnonhaittakorvaus on Suomelle erittäin tärkeä toimenpide. Se on merkittävä osa tilojen perustoimeentuloa. Luonnonhaittakorvausjärjestelmällä pyritään varmistamaan ympäristön kannalta kestäväna maatalouden jatkuminen pohjoisissa maatalouden harjoittamisen kannalta epäsuotuisissa luonnonoloissa. Ympäristön vaatimukset huomioon ottavan maatalouden jatkuminen varmistaa puolestaan maaseutualueiden runkoasutuksen, joka ylläpitää maaseudun elinvoimaisuutta ja maaseudun kulttuurimaiseman säilymistä hoidettuna.

Nykyiseen luonnonhaittakorvausjärjestelmään verrattuna EY:n maaseutuasetuksen mukaan tavanomaisen hyvän maatalouskäytännön korvaa jatkossa täydentävät ehdot. Täydentävät ehdot jakautuvat kahteen osaan: lakisääteiset hoitovaatimukset sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimus. Lakisääteisten hoitovaatimusten osalta yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 liitteessä III on lueteltu neuvoston direktiivit ja asetukset erikseen määriteltyine artikloineen, joita viljelijän on noudatettava täydentävien ehtojen osana. Nämä direktiivit ja asetukset ovat Suomessa kansallisesti toimeenpantu tietyillä säädöksillä. Nämä säädökset ja muu täydentävien ehtojen kokonaisuus on selvitetty viljelijöille lähetetyissä oppaissa.

Maaseutuelinkeinojen rahoituslain 5 §:n

2 momentin mukaan luonnonhaittakorvauksen osalta edellytetään, että tuen saaja asuu maaseutuyrityksen sijaintipaikalla tai sellaisella etäisyydellä siitä, että yritys tulee asianmukaisesti hoidetuksi huomioon ottaen muun muassa eläinsuojelulain (247/1996) säännökset. Kyseinen asumisvaatimus otettiin eduskuntakäsittelyn aikana maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin lain säätämisen ajankohtana tapahtuneiden eläinräakkäystapausten vuoksi. Säännöksellä pyrittiin ennakolta estämään eläinten huonoa kohtelua myös tukiehtojen avulla. Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 tarkoitettujen edellä selvitettyjen täydentävien ehtojen käyttöön EU:n maksamien suorien tukien ehtoina vuoden 2005 alusta. Kyseisessä neuvoston asetuksessa tarkoitetuista lakisääteisistä hoitovaatimuksista eläinten hyvinvointia koskevien EU:n direktiivien soveltaminen EU:n suorien tukien ehtona alkaa vuoden 2007 alusta. Tämä ajankohta on sama kuin ohjelmakauden 2007—2013 maaseudun kehittämishojelman soveltamisen alkaminen.

Jatkossa luonnonhaittakorvauksen saamisen perustana on edellä selvitettyjen täydentävien ehtojen noudattaminen, joten myös sitä kautta tulevat eläinsuojeluvaatimusten huomioon ottaminen luonnonhaittakorvauksen osaksi. Ohjelmakauden 2000—2006 luonnonhaittakorvaukseen kansallisesti säädetyille asumisvaatimukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa luonnonhaittakorvaukseen vuodesta 2007 liitettävien ja muihin tukijärjestelmiin kytkeytyvien täydentävien ehtojen kautta. Ehdotettuun lakiin ei ole tämän vuoksi sisällytetty säännöstä asumisvaatimuksista.

Luonnonhaittakorvausta maksettiin vuonna 2005 yli 65 000 viljelijälle (95 %) ja 94 %:lle käytettävissä olevasta maatalousmaasta.

Maatalouden ympäristötuki

Maatalouden ympäristötuki- ja luonnonhaittakorvausjärjestelmää on toteutettu koko EU-jäsenyyden ajan. EY:n maaseudun kehittämisasetuksen VI luvussa ovat perussäännökset maatalouden ympäristötukeen liittyen. Maatalouden ympäristötuki on EY:n maaseutuasetuksessa kuten myös maaseudun kehittämisasetuksessa säädetty pakolliseksi jäsenvaltioille. Jatkossa maatalouden ympäristö-

en lähtötasona olleen tavanomaisen hyvän maatalouskäytännön korvaa edellä selvitetty täydentävät ehdot.

Maatalouden ympäristötuen tavoitteena on säilyttää ja parantaa maan tuottokykyä, pienentää ympäristöön kohdistuvaa kuormitusta, vähentää torjunta-aineiden käytöstä aiheutuvia riskejä, huolehtia maatalousalueiden luonnon monimuotoisuudesta sekä hoitaa maaseutumaisemaa. Ympäristötuki auttaa viljelijää sopeutumaan tiukkeneviin ympäristönsuojeluvaatimuksiin. Tuki kannustaa jatkamaan viljelyä, tuottamaan laadukkaita ja puhtaita elintarvikkeita sekä osaltaan myös ylläpitämään elinvoimaista maaseutua. Ympäristötoimenpiteiden vaikutukset näkyvät vesistöissä ja muussa ympäristössä hitaasti. Pysyvien vaikutusten aikaansaamiseksi on tärkeää jatkaa nykyisenkaltaista järjestelmää. Suomen sijainti Itämeren rantavaltiona ja maan runsas vesistöisyys edellyttävät pitkäjänteisiä ympäristönhoitotoimia maataloudessa.

EY:n maaseutuasetuksen 36 artiklassa säädetään mahdollisuudesta ottaa käyttöön tukia Natura 2000-alueiden tehokkaan hoidon edistämiseksi. Maatalouden ympäristötuilla edistetään luonnon monimuotoisuutta maatalousalueilla ja erityisesti Natura 2000-maatalousalueilla. Tämän vuoksi erillistä maatalousmaan Natura 2000 -tukijärjestelmää ei esitetä. Sanotussa artiklassa säädetään lisäksi yhteisön vesipolitiikan puitteista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2000/60/EY, jäljempänä vesipuitedirektiivi, liittyvistä tuista. Maatalouden ympäristötuki on pääasiallinen keino maatalouden aiheuttaman vesistökuormituksen vähentämisessä. Vesipuitedirektiivin mukaisten vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanossa ovat maatalouden ympäristötukitoimet keskeisiä. Erillistä vesipuitedirektiiviin liittyvää tukijärjestelmää ei näin ollen esitetä.

Maatalouden ympäristötuki on muodostunut ohjelmakaudella 2000—2006 perus- ja lisätoimenpiteistä sekä ympäristötuen erityistukimuodoista. Ympäristötukea maksettiin vuonna 2005 yli 64 000 viljelijälle (93 %). Vuonna 2005 ympäristötukijärjestelmään sitoutuneiden viljelijöiden sitoumukseen kuuluva peltoala käsitti 91 % käytettävissä olevasta maatalousmaasta.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki on annettu vuonna 1999 ja sitä on muutettu kuudesti (44/2000, 1387/2001, 225/2002, 274/2003, 267/2004 ja 693/2004). Pääosa muutoksista on ollut muuhun maaseudun kehittämiseen kuin luonnonhaittakorvauksiin ja maatalouden ympäristötukeen liittyvää.

Ehdotetun lain tavoitteena on säätää keskitetysti EY:n maaseutuasetuksen toimintalinjaan kaksi sisältyvistä asiakokonaisuuksista. Tavoitteena on selkeyttää nykyistä säädösraakennetta siten, että samantyyppiset asiakokonaisuudet ovat omana lakikokonaisuutenaan. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaissa säädettyjen tukijärjestelmien erillaisuus ja lainsäädännön rakenteeseen liittyvät ongelmat huomioon ottaen on tarkoituksenmukaisinta udistaa kyseinen laki siten, että tavoitteiltaan ja toteuttamistavoiltaan selvästi erilaisista tukijärjestelmistä säädettäisiin erillisissä laeissa.

Ehdotettuun lakiin esitetään sisällytettäväksi valtioneuvostolle ja maa- ja metsätalousministeriölle aikaisempaa yksilöidymmät valtuudet antaa asetuksella tarkempia säännöksiä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan perustettavaksi Maaseutuvirastolle toimivalta hoitaa lakiehdotuksen soveltamisalaa kuuluvia tukia koskevia tehtäviä sekä antaa määräyksiä teknisluonteisista, tuen toimeenpanoon liittyvistä kysymyksistä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset syntyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman toimintalinjaan kaksi sisältyvistä tuista. Tukien kokonaisrahoitus koostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta sekä valtion rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitus vahvistetaan jäsenvaltiokohtaisesti osana ohjelman hyväksymistä ja sen määrää

lasketaan ohjelmaan sisältyviin toimenpiteisiin varatun valtion rahoituksen perusteella.

Manner- Suomen maaseudun kehittämisohjelman osuus Suomen käytettäväksi osoitetavasta, EY:n maaseutuasetuksen mukaisesta maaseudun kehittämistoimenpiteiden rahoituksesta arvioidaan olevan yhteensä noin 2 063 miljoonaa euroa mukaan lukien ns. modulaatiovarat. Ohjelman kansallinen rahoitus on noin 4 563 miljoonaa euroa eli ohjelman rahoituskehys on yhteensä 6 626 miljoonaa euroa. Toimintalinjan 2 osuus ohjelmassa on yhteensä noin 5 416 miljoonaa euroa, josta valtion osuus 3 898 miljoonaa euroa.

Maatalouden ympäristötuen, ei-tuotannollisten investointien tuen sekä eläinten hyvinvoinnin edistämisen tuen rahoitukseen arvioidaan varattavan vuosina 2007—2013 maaseuturahaston sekä kansallista rahoitusosuutta yhteensä 2 447,0 miljoonaa euroa, josta valtion osuus 1 760,3 miljoonaa euroa. Varat budjetoidaan talousarvion momentille 30.20.43. Vuonna 2007 määrärahaa edellä mainittujen tukien maksuun arvioidaan tarvittavan yhteensä 332,5 miljoonaa euroa. Tästä 21,5 miljoonaa euroa rahoitetaan edelliseltä vuodelta siirtyvällä erällä ja 40 miljoonaa euroa kansallisen maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen momentilta (30.20.40) tapahtuvalla siirroilla, kun aiemmin kokonaan kansallinen ympäristötuen I-säosa tulee osaksi EU-osarahoitteista ohjelmaa. Vuosina 2008—2013 määrärahatarve on vuosittain keskimäärin 352,6 miljoonaa euroa (345—362 miljoonaa euroa).

Lisäksi ohjelmakaudella 2007—2013 arvioidaan varattavan luonnonhaittakorvauksen rahoitukseen 2 959 miljoonaa euroa, josta valtion osuutta 2 130,5 miljoonaa euroa. Varat budjetoidaan talousarvion momentille 30.20.44. Vuonna 2007 luonnonhaittakorvauksiin arvioidaan tarvittavan yhteensä 422,7 miljoonaa euroa, josta 8,0 miljoonaa euroa rahoitetaan edelliseltä vuodelta siirtyvällä erällä.

Esitykseen sisältyvät tuet ovat hyvin merkittäviä viljelijöiden tulonmuodostuksessa. Luonnonhaittakorvauksella ja maatalouden ympäristötuelle on suuri merkitys suomalaisessa maataloudessa. Vuosina 2000—2001 maataloustulosta luonnonhaittakorvauksen ja ympäristötuen osuus oli keskimäärin 56 %.

Kyse on Suomen maatalouden jatkuvuuden kannalta erittäin merkityksellisistä tuista.

4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä ei ole suoranaisia organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia. Ehdotettava laki sisältää säännökset toimivaltaisista viranomaisista. Säännökset vastaavat pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Nykyiseen luonnonhaittakorvaus- ja maatalouden ympäristötukijärjestelmään ja ehdotettaviin uusiin tukiin liittyvät toimeenpanotehtävät tullaan jakamaan Maaseutuvirastosta annetun lain (666/2006) nojalla 1 päivänä toukoakuuta 2007 perustettavan Maaseutuviraston sekä maa- ja metsätalousministeriön kesken. Ehdotetut muutokset eivät aiheuttaisi muutoksia ministeriöiden välisiin toimivaltasuhteisiin. Esitys sisältää uuden tuen käyttöönottamisen ja muutoksia nykyiseen tukijärjestelmään. Nämä lisäsivät työvoima- ja elinkeinokeskusten valvontatehtäviä. Valvontajärjestelmien muutoksia valmistellaan parhaillaan.

4.3. Ympäristövaikutukset

Ehdotetun lain tarkoituksena olisi säätää tuista, joiden tavoitteena on korvata pohjoisista epäsuotuisista luonnonolosuhteista maataloudelle aiheutuvia haittoja, kehittää ja edistää maaseudun uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja parantaa ympäristön tilaa sekä edistää tuotantoeläinten hyvinvointia. Maaseutuelinkeinojen rahoituslain tavoitteena oli muun muassa edistää uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja kyseisen lain mukaisissa toimenpiteissä oli kiinnitettävä erityistä huomiota myös kestävä kehityksen mukaiseen tuotantoon, ympäristönäkökohtiin, vesivarojen kestävä käytön periaatteisiin ja työympäristön parantamiseen. Ehdotettuun lakiin sisältyvillä nykyisenkaltaisilla tuilla eli luonnonhaittakorvauksilla ja maatalouden ympäristötuilla, kuten myös uusilla tuilla tullaan edelleen edistämään ympäristönäkökohtien ja kestävä kehityksen huomioon ottamista maaseudun kehittämisessä.

4.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia

sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Esitykseen sisältyvät tukijärjestelmät on tarkoitettu sukupuolivaikutuksiltaan neutraaleiksi.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselta, Elintarviketurvallisuusvirastolta, työvoima- ja elinkeinokeskuksilta, maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundet SLC rf:ltä sekä Maaseudun kehittäjät ry:ltä. Lisäksi esityksestä on pyydetty lausunnot maa- ja metsätalousministeriön osastoilta.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota esitykseen sisältyvien tukien kansalliseen merkitykseen viljelijöiden tulonmuodostuksen sekä ympäristönsuojelun ja eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta. Lisäksi lausunnoissa kannatettiin maaseutuelinkeinojen rahoituslain uudistamisessa valittua ratkaisua, jonka mukaan tavoitteiltaan ja menettelyiltään erilaisista maaseudun kehittämisen tukijärjestelmistä säädetään erillisissä laeissa. Lausuntoihin sisältyi lisäksi huomioita, jotka koskivat muun muassa lakiehdotukseen sisältyviä valtuussäännöksiä, muutoksenhakua koskevia säännöksiä sekä eri viranomaisten käyttämistä apuna tarkastuksen suorittamisessa. Lausunnoissa esitetyt muutosehdotukset on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy vuoden 2007 valtion talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Tämän esityksen lisäksi eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laeiksi maaseudun kehittämiseen myönnettävistä

tuesta ja maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta. Maaseudun kehittämiseen myönnettäviä tukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyvät säännökset maaseudun kehittämisohjelmaan perustuvista yritystuista ja hanke-tuista. Mainitun lakiehdotuksen säännökset eivät koski esityksessä tarkoitettuja tukia. Sen sijaan maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamista koskevalla lakiehdotuksella on liityntä esityksessä tarkoitettujen tukien hallintointiin. Mainitussa lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi Maaseutuviraston sekä maa- ja metsätalousministeriön välisestä tehtävänjaosta. Maaseutuvirasto vastaisi ohjelman toimeenpanon suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Lisäksi Maaseutuvirasto ohjaisi ja valvoisi työvoima- ja elinkeinokeskuksia sekä kunnan maaseutuelinkeinoveranomaaisia ja paikallisia toimintaryhmiä niiden hoitaessa ohjelman toimeenpanotehtäviä.

Esitys täydentää Maaseutuviraston perustamisen aiheuttamia muutoksia koskevaa maataloushallinnon lainsäädännön uudistusta, jota koskeva esitys on tarkoitus antaa Eduskunnalle syysistuntokaudella 2006. Esityksellä annettaisiin Maaseutuvirastoon siirtyviä tehtäviä ja sille perustettavaa toimivaltaa koskevat säännökset luonnonhaittakorvauksen, maatalouden ympäristötuen sekä eräiden muiden ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvien tukien osalta.

Kuluvalla ohjelmakaudella toteutettavien ohjelman perusteella tehtyjen sitoumusten maksatukset ja niitä koskevat oikaisutoimenpiteet jatkuvat ohjelmakauden loputtua. Näin ollen ehdotetun lain yhteydessä ei kumottaisi tai muutettaisi maaseutuelinkeinojen rahoituslain luonnonhaittakorvausta ja maatalouden ympäristötukea koskevia säännöksiä. Tarvittavia kumoamis- ja muutossäännöksiä koskeva esitys on tarkoitus antaa erikseen vuoden 2007 aikana.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain tarkoitus. Lakiehdotuksen tarkoituksena on säätää tuista, joiden tavoitteena on korvata pohjoisista epäsuotuisista luonnonolosuhteista maataloudelle aiheutuvia haittoja, kehittää ja edistää maaseudun uusiutuvien luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja parantaa ympäristön tilaa sekä edistää tuotantoeläinten hyvinvointia.

2 §. Lain soveltamisala. Lakia sovellettiin EY:n maaseutuasetuksen 36 artiklan a kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman soveltamisalueella. Kysymys on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2 toimintalinjaan sisältyvistä tuista, joita ovat luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristötuet, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit. Laki ei koskisi metsätaloukseen kestäväää käyttöä edistäviä EY:n maaseutuasetuksen 42–49 artiklassa tarkoitettuja tukia, joista säädetään kestävään metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa (1094/1996). Mainitun lain uudistamista koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle syysistuntokaudella 2006. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2008 alusta.

3 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin määritelmistä. Pykälän 1 kohdan mukaan viljelijällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmää, joka harjoittaa maa- tai puutarhataloutta hallinnassaan olevalla, Suomessa sijaitsevalla maatilalla. Luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden muodostaman ryhmän ja sen jäsenten oikeudellisella asemalla ei olisi määritelmän mukaan merkitystä, vaan kaikkia mahdollisia yhteisömuotoja ja vapaamuotoisia yhteenliittymiä voidaan yhtä lailla pitää viljelijöinä.

Maatilalla puolestaan tarkoitetaan 2 kohdan mukaan viljelijän johtamaa yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, maatalouden harjoittamiseen käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä tuotantoyksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokra-

uksen perusteella. Maatilan määritelmän avulla voidaan selvittää niitä perusteita, joiden avulla voidaan arvioida, onko kyseessä yksi tuenhakija (maatila) vai onko kyse erillisistä maataloista. Maatilan tunnusmerkistön täyttymisen arvioinnissa keskeistä olisi se, harjoitetaanko tuotantoa toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäisenä tuotantoyksikkönä viljelijän johdolla. Arviota tehtäessä tulisi erikseen tarkastella muun muassa viljelijän asemaa yrityksessä, yrityksen verotuksellista kohtelua, yrityksen harjoittamiin tuotannon edellyttämiin lupiin, kuten rakennuslupa, ympäristölupa, muut viranomaisten lupaa edellyttävät toiminnot, sekä tuotantotoiminnan järjestämiseen ja muihin vastaaviin seikkoihin liittyviä kysymyksiä. Maatilan tulisi olla itsenäinen verotuksellinen yksikkö, jolla on erillinen verotus ja jonka verotukseen maatilan menot ja tulot kuuluvat. Maatalousyhtymistä itsenäisiksi tuen hakijoiksi voitaisiin muiden edellytysten täytyessä katsoa vain verottajan hyväksymät verotusyhtymät.

Pykälän 3 kohdan mukaan puolisoilla tarkoitettaisiin hakijan aviopuolisoa tai tämän kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää, tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöä.

Paikallisella toimintaryhmällä tarkoitetaan 4 kohdan mukaan maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006), jäljempänä hallinnointilaki, 21 §:ssä tarkoitettua maa- ja metsätalousministeriön hyväksymää paikallista toimintaryhmää. Paikallisella suunnitelmalla tarkoitetaan 5 kohdan mukaan paikallisen toimintaryhmän alueella toteutettavaa hallinnointilain 6 §:ssä tarkoitettua paikallista maaseudun kehittämissuunnitelmaa.

Pykälän 6 kohdassa määritellään täydentävät ehdot, joilla tarkoitetaan yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen

(EY) N:o 1782/2003, jäljempänä tilatukiaseutus, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja ehtoja. EY:n maaseutuasetuksella tarkoitetaan 7 kohdan mukaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1698/2005. Toimeenpanoasetuksella tarkoitetaan 8 kohdan mukaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o /2006. Valvontaasetuksella puolestaan tarkoitetaan 9 kohdan mukaan asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maaseudun kehittämisen tukitoimenpiteitä koskevien tarkastusmenettelyjen ja täydentävien ehtojen täytäntöönpanon osalta annettua komission asetusta (EY) N:o /2006. Pykälän 10 kohdan mukaan tukitehtäväläillä tarkoitetaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia (1336/1992).

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun maatilain toiminnallista ja taloudellista itsenäisyyttä koskevista tunnusmerkeistä.

4 §. Luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristötuki sekä eräät muut ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvät tuet. Pykälässä säädettäisiin EY:n maaseutuasetuksen mukaisista, Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan perustuvista tuista, joita on tarkoitus myöntää ehdotetun lain perusteella. Tukea myönnettäisiin pääsääntöisesti viljelijälle.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan viljelijälle voitaisiin myöntää EY:n maaseutuasetuksen 37 artiklassa tarkoitettua luonnonhaittakorvausta. Luonnonhaittakorvauksella pyritään varmistamaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla maataloustuotannon jatkuminen pohjoisissa, maatalouden harjoittamisen kannalta epäsuotuisissa luonnonolosuhteissa. Maatalouden jatkuminen edistää välillisesti myös maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja maaseudun kulttuurimaiseman säilyttämistä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan vil-

jelijälle voitaisiin myöntää EY:n maaseutuasetuksen 39 artiklassa tarkoitettua maatalouden ympäristötukea. EY:n maaseutuasetuksen mukaan ympäristötuen käyttöönotto on jäsenvaltioille pakollista. Tuen käyttöönoton tarkoituksena on lisäksi varmistaa voimassa olevan ympäristötukijärjestelmän vaikutusten pysyvyys sekä laadukkaiden elintarvikkeiden ja raaka-aineiden tuottaminen.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin edistämiseen myönnettävästä tuesta, jäljempänä eläinten hyvinvoinnin tuki. EY:n maaseutuasetuksen 40 artiklassa tarkoitettujen eläinten hyvinvoinnin tuet ovat uusi maaseudun kehittämisen tukimuoto. Tuen tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin ja terveyden sekä kotieläinten lajinmukaisen hoidon edistäminen. Lisäksi tavoitteena on lisätä viljelijöiden tietoisuutta eläinten hyvinvointiin vaikuttavista seikoista. Nykyisessä maatalouden ympäristötukijärjestelmässä on ollut eläinten hyvinvointiin liittyviä kokonaisuuksia. Maatalouden ympäristötuen valinnaisena lisätoimenpiteenä on ollut mahdollista valita tuotantoeläinten hyvinvoinnin edistämistä koskeva lisätoimenpide. Suoranaisesti eläinten hyvinvointiin liittyviä toimia ovat nykyisessä lisätoimenpiteessä olleet lähinnä tuotantoeläinten kesäaikaisen laidunnukseen ja jaloitteluun liittyvät velvoitteet. EY:n maaseutuasetuksen 40 artiklan tarkoittama tuki edellyttää pidemmälle vietyjä toimenpiteitä verrattuna nykykäytäntöön.

Ohjelmakaudella 2000—2006 kosteikkojen perustamista on rahoitettu maatalouden ympäristötuen erityistuella. Kosteikkoja on kuitenkin perustettu vähän, sillä pinta-alaperusteisella ympäristötuelle ei saada riittävän houkuttelevaa korvausta investointityyppiseen toimenpiteeseen. Myös perinnebiotooppien hoidosta tehdyissä erityistukisopimuksissa ongelmana on ollut, että perinnebiotooppien erityistuet eivät ole kattaneet raivaamisesta aiheutuneita kustannuksia. Lisäksi tuki on maksettu takautuvasti useana vuotena 5-vuotisen sopimuksen ollessa kyseessä, vaikka raivauksen kustannukset olivat suuret heti sopimuskauden alussa. Ohjelmakaudella 2007—2013 kosteikkojen perustamista ja perinnebiotooppien alkukunnostusta olisi tarkoitus rahoittaa ei-tuotannollisten investointien tuen kautta. EY:n maaseutuase-

tuksen 41 artiklassa tarkoitettua ei-tuotannollisten investointien tukea voitaisiin 4 kohdan nojalla myöntää viljelijälle investointeihin, jotka edistävät ympäristötukeen liittyvien tavoitteiden toteuttamista.

Maatalouden ympäristötuen erityistukea ja tukea ei-tuotannollisiin investointeihin voitaisiin myöntää pykälän 2 momentin mukaan myös paikallisen toimintaryhmän alueella toimivalle rekisteröidylle yhdistykselle. Edellytyksenä tuen myöntämiselle olisi, että paikallinen toimintaryhmä puoltaa tuen myöntämistä. Rekisteröity yhdistys toimisi EY:n maaseutuasetuksen 61 artiklassa määritellyn Leader-lähestymistavan mukaisesti. Tuensaajana olisi rekisteröity yhdistys, jonka kanssa tehtäisiin maatalouden ympäristötuen erityistukea koskeva sopimus tai jolle myönnettäisiin tukea ei-tuotannolliseen investointiin. Sopimus voisi koskea perinnebiotooppien hoitoa ja monivaikutteisen kosteikon hoitoa. Tukea ei-tuotannolliseen investointiin voitaisiin myöntää arvokkaan perinneympäristön alkuraivaukseen ja aitaamiseen tai monivaikutteisen kosteikon perustamiseen. Leader-lähestymistapa antaa näin rekisteröidylle yhdistyksille mahdollisuuden hoitaa sellaisia alueita, joiden hoitamiseen yksittäisellä viljelijällä ei ole mahdollisuutta.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 1 momentissa tarkoitettun korvauksen ja tuen käyttöönottamisesta. Edellä 1 momentissa tarkoitettut tuet on tarkoitus ottaa käyttöön osittain eri aikaa siten, että luonnonhaitta- korvausta ja maatalouden ympäristötukea myönnettäisiin vuodesta 2007 alkaen kun taas uudet tukimuodot, eläinten hyvinvoinnin tuki ja ei-tuotannollisten investointien tuki, otettaisiin käyttöön myöhemmässä vaiheessa, aikaisintaan kuitenkin vuonna 2008. Pykälän 3 momenttiin sisältyvän valtuuden nojalla säädettäisiin myös tarkemmin tukimuodoista, tukialueista, tukien yksikkökohtaisista määristä, tuen enimmäismäärästä, korvattavista kustannuksista sekä tukien vuosittaisesta myöntämisestä valtion talousarviossa osoitetujen varojen rajoissa ja Euroopan yhteisöjen komission EY:n maaseutuasetuksen nojalla hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisena. Tukien yksikkökohtaisista määristä säädettäessä tulee huomioon otettavaksi se, että maatalouden ympäristötoimenpiteet jakautuvat kolmeen

osaan: perustoimenpiteisiin, lisätoimenpiteisiin ja erityistukisopimuksiin. Tämän jaon sällä olisi vielä muun muassa tarkemmin määriteltävä, minkä laajuinen kotieläintuotanto maatilalla vaikuttaisi peltokasveille maksettavaan perustoimenpiteiden tukeen. Tuotantoeläimistä aiheutuva ravinnekuormitus viljelyalaa kohti olisi yksikkökohtaisen tuen määrittelyn perustana ja tämän vuoksi tietyin suuruisille kotieläintiloille olisi tarkoitus maksaa suurempaa perustoimenpiteiden tukea. Tässä määrittelyssä tulisi olemaan olennaista, miten paljon tuotantoeläimiä on suhteessa maatilalla peltoalaan.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tilanteista, joissa tukea voidaan myöntää 2 momentissa tarkoitettulle taholle. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksia koskevista yksityiskohdista silloin, kun tuensaajana on Leader-lähestymistavan mukaan toimiva rekisteröity yhdistys. Rekisteröity yhdistys voi olla tuensaajana, kun se on tehnyt perinnebiotoopin hoitoa koskevan sopimuksen tai monivaikutteisen kosteikon hoitoa koskevan sopimuksen. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää ei-tuotannollisia investointeja koskevista yksityiskohdista silloin, kun tuensaajana on Leader-lähestymistavan mukaan toimiva rekisteröity yhdistys. Yksityiskohdat liittyisivät monivaikutteisen kosteikon perustamiseen sekä arvokkaiden perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja aitaamiseen, jotka on mahdollista toteuttaa ei-tuotannollisina investointeina. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin myös edellä mainittujen tukien yksikkökohtaisista määristä, tuen enimmäismäärästä, hyväksyttävistä kustannuksista, hankkeen toteutusaikataulusta ja tuen vuosittaisesta myöntämisestä.

5 §. *Tuen myöntämisen yleiset edellytykset ja ehdot.* Pykälässä säädettäisiin keskeisistä tuen myöntämisen edellytyksistä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luonnonhaitta- korvausta, maatalouden ympäristötukea ja eläinten hyvinvoinnin tukea koskevasta edellytyksestä, jonka mukaan viljelijän on sitouduttava määrääjäksi noudattamaan tuelle asetettuja ehtoja maatilallaan. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että viljelijä noudattaa täydentäviä ehtoja siten kuin ne on pantu kansallisesti täytäntöön. Voimassa

olevan lainsäädännön mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä on tavanomaisen hyvän maatalouskäytännön noudattaminen. Täydentävistä ehdoista ja niiden noudattamatta jättämiseen liittyvistä seuraamuksista säädetään tilatukiasetuksen 4 ja 5 artiklassa. Tilatukiasetuksen 4 artiklassa säädetään lakisääteisistä hoitovaatimuksista ja 5 artiklassa hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista. Lakisääteisten hoitovaatimusten sisältöä on tarkennettu tilatukiasetuksen liitteessä III. Liitteessä luetellaan neuvoston direktiivit ja asetukset, joita on noudatettava täydentävien ehtojen osana. Kansallisella tasolla täydentävien ehtojen täytäntöönpanosta ympäristöä koskevien vaatimusten osalta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), vesilaisissa (264/1961), jätelaisissa (1072/1993), luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja metsästyslaissa (615/1993). Eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä sekä eläinten ja kasvien terveyttä sekä taudeista ilmoittamista koskevien vaatimusten täytäntöönpanosta säädetään torjunta-ainelaisissa (327/1969), rehulaisissa (396/1998), elintarvikelaisissa (23/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997) sekä eläintautilaisissa (55/1980). Eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten täytäntöönpanosta säädetään eläinsuojelulaissa (247/1996). Hyvää maataloutta ja ympäristöä koskevat vähimmäisvaatimukset jäsenvaltiot määrittelevät kansallisella tai alueellisella tasolla tilatukiasetuksen liitteessä IV esitetyn kehyksen perusteella. Kehyksen mukainen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen sisältö on kansallisesti säädetty Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1100/1994) nojalla suorien tukien täydentäviin ehtoihin liittyvistä hyvän maatalouden ja ympäristön vähimmäisvaatimuksista annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (183/2006).

Maatalouden ympäristötoimenpiteet jakautuvat edellä selvitetyin mukaisesti kolmeen osaan: perustoimenpiteisiin, lisätoimenpiteisiin ja erityistukisopimuksiin. Maatalouden ympäristötukea voitaisiin 2 momentin mukaan myöntää viljelijälle, joka sitoutuu toteuttamaan perus- ja lisätoimenpiteitä, jotka edistävät luonnonvarojen kestävää käyttöä maataloudessa. Viljelijälle, jolla on voimassa oleva maatalouden ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteitä koskeva sitoumus, voitai-

siin lisäksi myöntää sopimuksen perusteella maatalouden ympäristötuen erityistukea. Lisäksi erityistukea voitaisiin myöntää sopimuksen perusteella 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulle taholle. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi tällöin tuelle asetettujen ehtojen ja täydentävien ehtojen noudattaminen sopimuksen kohteena olevalla alueella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin tuen myöntämisen yleisistä ehdoista. Tukea eläinten hyvinvoinnin edistämiseen voitaisiin myöntää viljelijälle, joka sitoutuu noudattamaan eläinten hyvinvointia koskevia perusehtoja. Lisäksi tukea voitaisiin myöntää eläinten hyvinvointia edistävien lähehtojen perusteella.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin eläintuotannollisen investoinnin tuen myöntämisen edellytyksistä. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että tuen hakija sitoutuu noudattamaan tuelle asetettuja ehtoja. Tuen hakijalla tarkoitettaisiin tässä sekä viljelijää että Leader-lähestymistavan mukaan toimivaa rekisteröityä yhdistystä. Tuki voitaisiin myöntää, jos investoinnin toteuttamisen jälkeen investoinnin kohteen hoidosta tehdään maatalouden ympäristötuen erityistukea koskeva sopimus. Näin taataan tuetun investoinnin ympäristövaikutusten pysyvyys pitkällä tähtäimellä. Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että hakija noudattaa maatalouden ympäristötuen erityistukea koskevan sopimuksen ehtoja ja täydentäviä ehtoja sopimusalueella. Tuen käyttämisessä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämisessä on otettava huomioon, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (/) säädetään.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus antaa tarkempia säännöksiä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin sitoumus- tai sopimuskauden pituudesta, sitoumuksesta tai sopimuksesta lupamisesta sekä sitoumuksen tai sopimuksen muuttamisesta, raukeamisesta ja siirtämisestä toiselle viljelijälle EY:n maaseutuasetuksen, toimeenpanoasetuksen ja valvonta-asetuksen asettamissa rajoissa. Toimeenpanoasetuksen 44 artiklan 1 kohdan mukaan, jos tuensaaja siirtää koko maatilansa tai osan siitä toiselle henkilölle tuen myöntämisen edellytyksenä olevan sitoumuksensa aikana, seuraaja voi jatkaa sitoumusta sen jäljellä olevan voimas-

saoloajan. Jos sitoumusta ei jatketa tällä tavalla, tuensaajan on maksettava takaisin myönnetty tuki. Toimeenpanoasetuksen saman artiklan 2 kohdan alakohdan mukaan, jos tuensaaja, joka on jo täyttänyt huomattavan osan sitoumuksestaan, luopuu lopullisesti maataloustuotannosta, eikä ole tarkoituksenmukaista, että seuraaja jatkaa sitoumusta, jäsenvaltiot voivat olla vaatimatta 1 kohdassa tarkoitettua takaisinmaksua.

Sanotun artiklan 3 kohdan mukaan tilaa koskeissa vähäisissä muutoksissa jäsenvaltiot voivat toteuttaa erityistoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että 1 kohdan soveltaminen ei johda tehdyn sitoumuksen kannalta epäasianmukaisiin tuloksiin. Valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus säätää tarkemmin kyseisen asetuskohdan yksityiskohtaisista soveltamistilanteista kuten, missä tilanteissa tuen saaja voisi luopua esimerkiksi antamastaan sitoumuksesta kesken sitoumuskauden ilman tuen takaisinperintää. Nykyisessä luonnonhaittakorvaus- ja ympäristötukijärjestelmässä viljelijä on voinut luopua ilman tuen takaisinperintöjä kolme vuotta voimassa oleesta sitoumuksesta edellyttäen, että hän lopettaa samalla maatalouden harjoittamisen kotitarveviljelyä lukuun ottamatta. Sitoumuksen raukeamisen on katsottu nykykäytännössä olevan silloin kyseessä, kun viljelijän tila siirtyy sellaiselle viljelijälle, jolla on jo voimassa oleva sitoumus tilallaan. Jätkimmäisessä tilanteessa ei ole katsottu tarpeelliseksi siirtää toisen viljelijän sitoumusta jo entuudestaan sitoutuneelle viljelijälle, koska luopuvan viljelijän peltoalueet ovat menneet vastaanottavan viljelijän sitoumuksen mukaisesti viljeltäviksi.

Toimeenpanoasetuksen 47 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat hyväksyä erityisesti siinä mainitut ylivoimaiset esteet tai poikkeukselliset olosuhteet ja luopua myöhemmin tuensaajan saaman tuen takaisinmaksusta kokonaan tai osittain. Toimeenpanoasetuksen 47 artiklaa on jäsenvaltion olosuhteiden mukaisesti täydennettävä ja tämän vuoksi esitettävällä valtioneuvoston asetuksella tulisi lupumista koskevien säännösten yhteydessä määrittää myös muut toimeenpanoasetuksen lisäksi käytettävät ylivoimaisiksi esteiksi luokiteltavat tilanteet. Nykyisissä luonnonhaittakorvaus- ja ympäristötukijärjestelmissä ylivoimaisiksi esteiksi on katsottu toimeen-

panoasetuksen 47 artiklassa säädettyjen tapausten lisäksi muun muassa tilanteet, joissa peltojen siirtymisen pois sitoutuneelta viljelijältä aiheuttaa sitomusaikana avioero tai kuolinpesän jakaminen.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset maatalouden ympäristötuen käyttöön otettavista perus- ja lisätoimenpiteistä ja niiden yleisistä ehdoista, luonnonhaittakorvausten yleisistä ehdoista, käyttöön otettavista ympäristötuen erityistuksista ja ei -tuotannollisen investoinnin tuista ja niiden myöntämisen yleisistä edellytyksistä, käyttöön otettavan eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehdoista ja niiden yleisistä edellytyksistä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteisiin sisältyvien käytännön toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta viljelijän maatilalla sekä ympäristötuen erityistuen eri sopimukseen sisältyvien käytännön toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta sopimusalueella. Tarkemmin säänneltäviä asiakokonaisuuksia olisivat maatalouden ympäristötuen perustoimenpiteiden osalta kasvipeitteisen kesannon perustaminen ja hoito, maatilan viljelyn ympäristönsuojelun suunnittelu ja seurannan toteuttaminen, pelto- ja puutarhakasvien lannoitus ja kalkitus, pientareiden ja suojakaistojen perustaminen ja hoitaminen sekä luonnon monimuotoisuuden ja maiseman ylläpito. Maatalouden ympäristötuen lisätoimenpiteiden osalta tällaisia teknisiä asiakokonaisuuksia olisivat muun muassa lannoituksen vähentäminen ja tarkentaminen, talviaikaisen kasvipeitteisyyden ja kevenneen muokkauksen toteuttaminen, erilaisiin viljelykäytäntöihin liittyvät seikat sekä kasvitautien ja tuhoeläinten torjuntaan liittyvät seikat.

Maatalouden ympäristötuen erityistuen eri sopimusten käytännön toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Asetuksella säädettäisiin muun muassa sopimuksissa noudatettavista erilaisista yksityiskohtaisista käytännön viljelytoimista. Käytännön teknisistä toimista olisi säädettävä myös sopimuksissa suojavyöhykkeen perustamisesta ja hoidosta, monivaikutteisen kosteikon hoidosta, perinnebiotooppien hoidosta, luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämises-

tä sekä alkuperäiskasvien viljelystä. Alkuperäisrotujen kasvattamista koskevan sopimuksen osalta olisi välttämätöntä säätää esimerkiksi eläimen polveutumistietojen selvittämisestä erilaisten olemassa olevien tarkkailu- ja rekisterijärjestelmien kautta.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehtojen käytännön toteuttamisesta viljelijän kotieläintuotannossa ja eituotannollisen investoinnin tukeen sisältyvien investointien teknisestä toteutuksesta käytännössä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmat teknisluonteiset säännökset muun muassa eläinten hyvinvoinnin tuen perusehtoihin sisältyvän terveydenhuoltosopimuksen sisällöstä, eläinten tautisuojaus hoitamisen sisällöstä ja eläinten kasvatusolosuhteista. Tuen lisäehtojen osalta teknisluonteisia säännöksiä annettaisiin eläinten kasvatusolosuhteista muun muassa laidunnuksen ja jaloittelun sekä såraskarsinoiden osalta. Ei-tuotannollisten investointien tuettaisiin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sisältyviä monivaikutteisen kosteikon perustamista ja arvokkaiden perinnebiotooppien alkuraivausta ja aitaamista. Näiden kahden kohteen perustaminen käytännössä edellyttää yksityiskohtaisia teknisluonteisia säännöksiä, jotka annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 §. Tukikelpoista alaa ja eläinmäärää koskevat edellytykset. Pykälässä säädettäisiin tukikelpoisesta alueesta ja eläinmäärää koskevista edellytyksistä. Pykälän 1 momentin mukaan luonnonhaittakorvauksen ja maatalouden ympäristötuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että viljelijällä olisi hallinnassaan vähintään kolme hehtaaria tukikelpoista peltoalaa koko sitoumus- tai sopimuskauden ajan. Jos kyseessä olisi puutarhakasvien viljelyyn liittyvä maatalouden ympäristötuki, tulisi viljelijällä olla vähintään puoli hehtaaria puutarhakasvien viljelyksessä olevaa tukikelpoista peltoalaa koko sitoumus- ja sopimuskauden ajan.

Pykälän 2 momentin mukaan maatalouden ympäristötuen perinnebiotooppien hoidosta tehtävä sopimus voisi koskea vain muuta alaa kuin peltoa. Nykyiset maatalouden ympäristötuen erityistukisopimukset kohdistuvat pääsääntöisesti peltoalueisiin. Erityyppisiä

sopimuksia on nykyisellä ohjelmakaudella ollut yli kymmenen erilaista. Nykyisistä maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksista suojavyöhykkeen perustamisesta ja hoidosta, kosteikon ja laskeutusaltaan perustamisesta ja hoidosta, perinnebiotooppien hoidosta, luonnon monimuotoisuuden edistämisestä sekä maiseman kehittämisestä ja hoidosta tehtäviin sopimuksiin on voinut sisältyä myös muuta kuin peltoaluetta. Näiden sopimusten osalta on edellytetty, että sopimukseen hyväksyttävän alan on tullut olla vähintään 0,15 hehtaaria. Nykyistä käytössä olevaa vähimmäisalaa olisi nostettava. Muutos aiheutuu Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa koskevassa esityksessä olevista alustavista tukitasoista ja ehdotetusta 8 §:n 3 momentista, jossa on esitetty 100 euron alarajaa yksittäisen tuen vuosittain maksettavalle määrälle. Ohjelmaehdotuksessa on esitetty esimerkiksi C-tukialueella perustettavan suojavyöhykesopimuksen tukimääräksi hehtaaria kohden enintään 350 euroa. Ehdotettu säännös määräisi sopimuksen vähimmäisalaa (0,30 hehtaaria), joka voisi koostua useammasta vähintään 0,05 hehtaarin suuruudesta lohkoista. Ehdotettavalla säännöksellä määriteltäisiin pienimmäksi hyväksyttäväksi alaksi 0,05 hehtaaria tietyissä poikkeustapauksissa. Tämä koskisi kuitenkin vain perinnebiotooppien hoidosta tehtäviä sopimuksia, kun ne tehtäisiin pienialaisista arvokkaista kohteista. Perinnebiotoopit ovat perinteisten maankäyttötapojen, pääasiassa niiton ja laidunnuksen, synnyttämiä luonnoltaan monimuotoisimpia maatalousympäristöjä, joiden hoito ja kunnostus ovat maatalousympäristöjen luonnon monimuotoisuuden turvaamisen keskeisimpiä toimenpiteitä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin maatalouden ympäristötuen erityistuen luonnonmukaista kotieläintuotantoa koskevasta eläinmääräedellytyksestä. Viljelijän hallinnassa hänen maatilallaan tulisi olla koko sopimuskauden tuotantoeläimiä vähintään yhtä eläinyksikköä vastaava määrä maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91, jäljempänä EY:n luomusasetus, mukaisessa luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa. Maatalouden ympäristötuen erityistukea koskevia so-

pimuksia on voinut hakea Suomessa vuodesta 2005 lähtien luonnonmukaisen kotieläintuotannon harjoittamiseen. Voimassa olevissa sopimuksissa on ollut sopimuksen tekemisen edellytyksenä edellä mainittu yksi eläinyksikkö ja käytäntö on tarkoituksenmukaista säilyttää samana.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin tukea koskevasta eläinmääräedellytyksestä. Tukea eläinten hyvinvoinnin edistämiseen voitaisiin myöntää viljelijälle, jolla on hallinnassaan koko sitoumuskauden vähintään 10 tukikelpoista eläinyksikköä.

Pykälän 5 momentin nojalla annettaisiin valtioneuvostolle valtuus säätää tarkemmin tukikelpoisista eläinyksiköistä ja tukikelpoisesta peltoalasta sekä muusta alasta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin muun muassa maatalouden ympäristötuessa, maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksissa sekä eläinten hyvinvoinnissa vaadittavasta vähimmäiseläinyksikkömäärästä sekä kertoimista, joilla eri eläinlajit muunnetaan eläinyksiköiksi. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös tukikelpoiseksi alaksi hyväksyttävästä maatalousmaasta ja maatalouden ympäristötuen erityistuen osalta tukikelpoisesta alasta sekä tukikelpoisuuden tarkemmista määräytymisperusteista.

7 §. Tuen saajan ikää koskevat edellytykset. Pykälässä säädettäisiin tuen saajan ikää koskevista edellytyksistä. Tukea ei 1 momentin mukaan myönnettäisi alle 18-vuotiaalle eikä 65 vuotta täyttäneelle henkilölle. Ikää koskevaa vaatimusta tarkasteltaisiin siten, että hakijana olevan luonnollisen henkilön tai hänen puolisonsa tulisi olla tuen hakemista edeltävän vuoden joulukuun 31 päivänä vähintään 18-vuotias, mutta ei yli 65-vuotias. Puolisolla tarkoitettaisiin tässä aviopuolisoita ja avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä, tuloverolain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Jos tuen saaminen edellyttää sitoutumista tukijärjestelmään tai sopimuksen tekemistä, ikävaatimuksen olisi täytettävä sitoumus- ja sopimuskauden alkamista edeltävän vuoden joulukuun 31 päivänä.

Pykälän 2 momentin mukaan alle 18-vuotiaan henkilön sitoumus voitaisiin kuitenkin hyväksyä, tämän kanssa voitaisiin tehdä sopimus tai tälle voitaisiin myöntää tukea,

jos henkilö on solminut avioliiton tai jos hän harjoittaa maataloutta yhteisomistajana yhdessä vanhempansa kanssa. Lisäksi alle 18-vuotiaan henkilön sitoumus voitaisiin hyväksyä tai tehdä sopimus taikka hänelle voitaisiin myöntää tukea, jos tähän on olemassa muita erityisiä syitä. Tällainen erityinen syy voisi olla muun muassa tilanne, jossa alle 18-vuotias on perinnönjaossa saanut maatilanhallintaansa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ikää koskevan vaatimuksen arvioinnista, kun maataloutta harjoitetaan yhdessä useamman viljelijän toimesta tai yhteisömuodossa. Tällöin tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että vähintään yksi viljelijä, yhteisön jäsen, osakas tai yhtiömies täyttää ikää koskevan vaatimuksen. Ikävaatimus ei kuitenkaan olisi tuen myöntämisen edellytyksenä, jos tuen hakijana olisi julkisoikeudellinen yhteisö, yhdistys, säätiö, vankilatila tai koulutila.

8 §. Tuen maksamisen edellytykset. Luonnonhaittakorvauksen, maatalouden ympäristötuen ja eläinten hyvinvoinnin tuen maksamisen edellytyksenä olisi 1 momentin mukaan kirjallisen maksuhakemuksen toimittaminen vuosittain. Hakemuksen tulee sisältää tukikelpoiseksi ilmoitettua ja hyväksyttyä maatalousmaata tai muuta aluetta taikka eläinmäärää koskeva ilmoitus.

Pykälän 2 momentin mukaan ei-tuotannollisten investointien tuen maksamisen edellytyksenä olisi, että hakija toimittaa maksuhakemuksen, johon sisältyvät investoinnin toteutuneet kustannukset. Tukea maksettaisiin enintään myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksatushakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Näin ollen tuki maksetaan investoinnin toteuttamisen eteenpäin mukaisessa suhteessa, toteutuneiden hyväksyttävien investointikustannusten perusteella. Ei-tuotannollisia investointeja koskevista tuen enimmäismääristä säädettäisiin 4 §:n 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella. Manner-Suomen maaseudun kehittämishajelmassa on esitetty alustaviksi maksimitukitasoiksi monivaikutteisen kosteikon perustamista koskevalle investoinnille 4000 euroa kosteikkohehtaaria kohden ja arvokkaiden perinnebiotooppien alkuraivausta koskevalle investoinnille enintään 676 euroa hehtaaria kohden.

Tuen maksamisen edellytyksenä olisi lisäksi

si, että maksettavan tuen määrä sitoumus-, sopimus- tai tukivuodelta on tuen saajaa ja yksittäistä tukea kohden vähintään 100 euroa. Tuen alarajaa koskevasta edellytyksestä säädetäisiin 3 momentissa, jonka tarkoituksena on välttää vähäisten tukimäärien maksaminen, jos hallinnolliset kustannukset ylittävät merkittävästi tuen määrän ja määrä on niin vähäinen, ettei sillä ole merkitystä tuelle asetettujen tavoitteiden toteutumisen kannalta.

Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin 4 momentin nojalla tarkempia säännöksiä tuen maksamisen edellytyksistä. Valtuuden nojalla säädetäisiin tarkemmin maatalousmaasta ja sille asetetuista tukikelpoisuuden edellytyksistä. Tarkemmat säännökset tuen alarajan laskennassa käytettävistä perusteista ja kustannusten korvaamiseen liittyvistä menettelytavoista annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

9 §. Tuen alentaminen ja epäminen. Pykälässä säädetäisiin tuen alentamisesta ja epämisestä. Säännökset perusteista, joilla tukea voidaan alentaa tai tuen maksaminen voidaan keskeyttää, sisältyvät valvonta-asetukseen. Niissä tilanteissa, joissa vuosittainen hakemus on viivästynyt tai jos hakemuksessa ilmoitettu pinta-ala tai eläinmäärä on suurempi kuin valvonnassa todettu pinta-ala tai eläinmäärä, maksettavan tuen määrää alennetaan siten kuin valvonta-asetuksessa säädetään. Jos pinta-alan ja eläinten määrän ilmoittamisessa on tapahtunut merkittävä väärinkäytös, tuen maksaminen voidaan valvonta-asetuksen mukaan keskeyttää kyseiseltä kalenterivuodelta.

Pykälän 1 momentin mukaan sitoumus tai sopimus voitaisiin jättää hyväksymättä tai tuki myöntämättä, jos tuen saajaksi olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Sitoumus tai sopimus voitaisiin jättää hyväksymättä ja tuki myöntämättä esimerkiksi, jos tuen hakija on antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, salannut olennaisesti sitoumuksen tai sopimuksen tekemiseen vaikuttavia seikkoja taikka ei noudata sitoumuksen tai sopimuksen ehtoja. Sitoumus tai sopimus voitaisiin jättää hyväksymättä tai tuki myöntämättä myös sellaisessa tapauksessa, että viljelijä ryhtyy sellaisiin pellon hallinnan muutoksia koskeviin tai muihin vastaaviin toimenpiteisiin, joiden i-

meisenä tarkoituksena on kiertää tuen myöntämisen edellytyksiä tai välttää noudattamasta tuen myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä. Esimerkiksi luonnonmukaista tuotantoa koskeva uutta sopimusta ei voitaisi tehdä välittömästi aikaisemman luonnonmukaista tuotantoa koskevan sopimuksen päättymisen jälkeen, jos luonnonmukainen tuotanto tilalla on lopetettu sopimuksen päättymisen jälkeen ja tuen hakija on alkanut viljellä maatilansa muutoin kuin luonnonmukaisesti.

Sitoumus tai sopimus voitaisiin jättää hyväksymättä, jos hakija on kesken sitoumus- tai sopimuskauden luopunut vastaavasta sitoumuksesta tai sopimuksesta, jos sitoumuksen tai sopimuksen voimassaolon päättymisestä ei ole kulunut kahta vuotta. Kyse olisi tilanteista, joissa viljelijä hakee välittömästi uutta vastaavaa tai vastaavatyypistä sitoumusta tai sopimusta, joka hänellä on jo ollut aiemmin voimassa ja josta hän on luopunut ennen sitoumus- tai sopimuskauden päättymistä. EY:n maaseutuasetuksen 39 artiklassa edellytetään, että sitoumukset tehdään määräajaksi. Sitoumuksen tai sopimuksen tehdessään viljelijä sitoutuu noudattamaan sitoumusta tai sopimusta koko sitoumus- tai sopimuskauden ajan. Kesken sitoumus- tai sopimuskauden sitoumuksesta tai sopimuksesta luopuessaan viljelijä voisi tehdä vastaavan sitoumuksen tai sopimuksen vasta kahden vuoden kuluttua luopumisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan tukea voidaan alentaa tai tuki voidaan jättää maksamatta, jos Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää tai jos tuen saaja on jättänyt noudattamatta sitoumuksen tai sopimuksen perustuvia tuen ehtoja. Lakiehdotuksessa tarkoitettujen tukien hallinnoinnissa käytetään valvonta-asetuksen 9 artiklan 3 kohdan mukaan yhdenmukaista hallinto- ja valvontajärjestelmää, joka jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tilatukiasetuksen 17 artiklan mukaisesti. Hallinto- ja valvontajärjestelmä määrittelee yksityiskohtaisesti valvonnan järjestelmiä sekä valvonnan seuraamuksia. Tiedot, joihin hakemuksessa ilmoitettuja tietoja verrataan, määritellään yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenne-

tyn hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 796/2004, jäljempänä soveltamisasetus, säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Valvonta-asetuksessa viitataan tuen alentamisen ja keskeyttämisen osalta soveltamisasetuksen säännöksiin.

Valvonta-asetuksessa säädetään lisäksi tuen alentamisesta niissä tilanteissa, joissa tuen myöntämiseen liittyviä sitoumuksia ei ole noudatettu. Tuen alentamisessa käytettävistä yleisistä perusteista säädetään tältä osin valvonta-asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa. Käsenvaltion tehtävä on määrittää tarkemmin vähennyksen määrä sanotussa artiklassa säädettyjen perusteiden mukaisesti. Tuen vähennyksen määrä määritellään noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden ja keston perusteella. Noudattamatta jättämisen vakavuus riippuu erityisesti noudattamatta jättämisen seurausten merkittävydestä ottaen huomioon tavoitteet, joihin noudattamatta jättämisellä vaatimuksilla pyrittiin. Noudattamatta jättämisen laajuus riippuu erityisesti noudattamatta jättämisen vaikutuksesta koko toimenpiteeseen. Noudattamatta jättämisen jatkuvuus riippuu erityisesti sen ajanjakson pituudesta, jonka vaikutukset jatkuvat, ja mahdollisuuksista saada kyseiset vaikutukset loppumaan kohtuullisin keinoin.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tuen alentamisen ja epäämisen perusteista sekä tehtävän vähennyksen määrästä. EY:n lainsäädännössä säädetään varsin yksityiskohtaisesti perusteista, joilla tukea voidaan alentaa ja vähennys määritellä. Pykälän 1 momentin mukaan sitoumus tai sopimus voitaisiin jättää hyväksymättä, jos tuen saamiseksi olosuhteille tai toimenpiteelle on annettu sellainen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää muun muassa tuen epäämisen perusteista. Tilanteita, joissa tuen myöntäjä voisi jättää esimerkiksi sopimuksen tekemättä tietyissä poikkeustilanteissa, olisivat luonnonmukaisesta tuotannosta tehtävät maatalouden ympäristötuen erityistukisopimukset. Tällainen olisi esimerkiksi tilanne, jossa luonnonmukainen viljely lopetetaan maatilalla aiemman sopimuksen normaalin päättymisen jälkeen ja maatilalla peltoalueet

käsitellään torjunta-aineilla ja lannoitetaan keinolannoitteilla. Julkisten varojen käytön kannalta ei olisi tarkoituksenmukaista, että viljelijän kanssa olisi mahdollista tehdä välittömästi seuraavana vuonna uusi luonnonmukaisista tuotantoa koskeva sopimus ja viljelijä voisi aloittaa toistamiseen siirtymäkauden luonnonmukaiseen tuotantoon erityistuen avulla.

Valvonta-asetuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaan tukea ei makseta edunsaajille, joiden on osoitettu keinotekoisesti luoneen kyseisten tukien saamiseen vaaditut edellytykset saadakseen hyötyä kyseisen tukijärjestelmän tavoitteiden vastaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta erityissäännösten soveltamista. Viljelijän edellä kuvattua menettelyä voitaneen myös pitää valvonta-asetuksen perusteella maatalouden ympäristötukijärjestelmän tavoitteiden vastaisena. Myös EY:n luomusasetuksen mukaisista tuotantoehdoista seuraa, että lohkolle ei saa vaihdella viljelymenetelmää luonnonmukaisen ja muun viljelymenetelmän kesken.

Sellaisten kansallisesti säädettyjen tukiehtojen noudattamatta jättämiseen liittyvistä seuraamuksista, jotka eivät ole valvonta-asetuksessa tarkoitettuja virheitä olisi tarpeen säätää kansallisesti. Säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Seuraamukset ja perusteet, joilla tukea voidaan alentaa ja vähennys määritellä voivat liittyä esimerkiksi laiminlyönteihin viljelyn ympäristönsuojelun suunnittelussa ja -seurannassa, kasvinsuojelussa, pientareissa ja suojakaistoissa. Eri tilanteissa sovellettavan vähennyksen määrä on voimassa olevan lainsäädännön mukaan määritelty prosenttiosuutena haetun tuen määrästä. Valtuutta käytettäisiin valvonta-asetuksen edellyttämässä laajuudessa.

Seuraamukset viljelyn ympäristönsuojelun suunnittelussa ja -seurannassa voivat liittyä esimerkiksi siihen, että tilalla ei ole ehtojen mukaista viljavuustutkimusta, kirjallista viljelysuunnitelmaa tai lohkokohtaisia muistiinpanoja kyseiselle tukihakuvuodelle. Jos tilalla ei ole ehtojen mukaista viljavuustutkimusta, viljelysuunnitelmaa tai lohkokohtaisia muistiinpanoja, perustoimenpiteiden tukea vähennettäisiin.

Seuraamukset kasvinsuojelussa voivat liittyä esimerkiksi siihen, että tilalla torjunta-aineita levittävä henkilö ei ole osallistunut

torjunta-aineiden käyttökoulutukseen tai suorittanut Elintarviketurvallisuusviraston järjestämää myrkyllisten torjunta-aineiden erityiskoulutusta. Seuraamukset kasvinsuojelussa voisivat liittyä myös esimerkiksi siihen, ettei torjunta-aineiden levitykseen käytettyä ruiskua ole testattu. Jos torjunta-aineita on levittänyt muu kuin viljelijä eikä viljelijällä ole esittää kopiota ruiskuttajan käymästä käyttökoulutuksesta tai ruiskun testauksesta, tarkastaja voi antaa määräajan, jona viljelijän on toimitettava kopio todistuksesta valvonnan tehneelle tarkastajalle. Jos viljelijä ei toimita todistusta määräajassa, puutteesta voitaisiin määrätä seuraamus. Jos tilalla kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettyä ruiskua ei ole testattu tai tilalla torjunta-aineita levittävä henkilö ei ole osallistunut kasvinsuojeluaineiden käyttökoulutukseen tukea voitaisiin vähentää.

Seuraamukset pientareissa ja suojakaistoissa voivat liittyä esimerkiksi siihen ovatko suojakaistat ja pientareet oikeissa paikoissa, oikean levyisiä ja kasvillisuuden peittämiä. Jos pientareet puuttuvat, ne eivät ole riittävän leveitä, niillä ei ole kasvillisuutta tai niille on levitetty lannoitteita tai torjunta-aineita, eikä torjunta-aineiden levityksestä ole ilmoitettu etukäteen kirjallisesti kunnan maaseutuelinkeinoveranomaiselle, perustoimenpiteiden tukea voitaisiin vähentää ottaen huomioon viljelijän säädöstenvastaisen toiminnan vakavuusaste.

10 §. Tuensaajan ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 1 momentin mukaan tuen saajalla olisi velvollisuus antaa tuen myöntävälle viranomaiselle tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viljelijän, tämän oikeudenomistajan tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun tahon velvollisuudesta ilmoittaa viipymättä ja viimeistään kymmenen työpäivän kuluessa tuen myöntäjälle sellaisesta tuen saajaa, sitoumusta tai sopimusta, maatilaa, kotieläintuotantoa, tuotantoeläimiä tai tuettavaa toimintaa koskevista olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen. Soveltamisasetuksen 72 artiklan mukaan ylivoimaisista esteistä ja poikkeuksellisista olosuhteista on ilmoitettava kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle 10 työpäivän

kuluessa päivästä, jona viljelijä voi ne ilmoittaa. Työpäivällä tarkoitetaan soveltamisasetuksen 20 artiklan mukaan muita päiviä kuin yleisiä vapaapäiviä, lauantaita tai sunnuntaita. Tuensaajalle asetetun ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on antaa tuen saajalle ja viranomaiselle mahdollisuus selvittää olennaisista tukeen vaikuttavista muutoksista aiheutuvat seuraukset ennen kuin asiaa käsitellään vuosittaisen hakemuksen tai takaisinperinnän yhteydessä.

11 §. Asiakirjojen säilyttäminen. Pykälässä säädettäisiin tuen saajan velvollisuudesta säilyttää asiakirjat. Tuen saajan olisi säilytettävä tuen ehtoihin liittyvät asiakirjat, muistiinpanot ja todistukset vähintään kolmen vuoden ajan sitoumus- ja sopimuskauden päättymisestä. Jos kyseessä on tuki ei-tuotannolliseen investointiin, tuen saajan olisi säilytettävä vastaavat asiakirjat kolme vuotta viimeisestä tuen maksupäivästä. Säännöksen tarkoituksena on taata tuen valvonnassa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen saatavuus niin kauan kuin se on yhteisön lainsäädännön noudattamisen valvomiseksi tarpeen.

12 §. Hakumenettely. Pykälässä säädettäisiin hakumenettelyn keskeisistä periaatteista. Tukien hakemisen osalta on otettava huomioon, mitä hakumenettelystä säädetään yleisesti hallintolaissa (434/2003) ja tukitehtäväläissa. Pykälän 1 momentin mukaan hakemus olisi toimitettava kirjallisesti sille toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka toimialueella maatilalla on talouskeskus tai tuotantorakennus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta tai tuotantorakennusta, hakemus olisi toimitettava sille toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella viljelijän kotipaikka sijaitsee. Toimivaltainen viranomainen olisi maatalouden ympäristötuen, luonnonhaittakorvauksen ja eläinten hyvinvoinnin tuen osalta kunnan maaseutuelinkeinoveranomainen. Maatalouden ympäristötuen erityistukisopimusten osalta toimivaltainen viranomainen olisi työvoima- ja elinkeinokeskus.

Jos olisi kyse 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettusta tuesta, hakemus olisi kuitenkin toimitettava sille työvoima- ja elinkeinokeskukselle, jonka toimialueella ei-tuotannollinen investointi toteutettaisiin. Jos puolestaan olisi kyse 4 §:n 2 momentissa tarkoitettusta tahosta, maatalouden ympäristötuen erityistukea koskeva hakemus olisi toimitettava

sille työvoima- ja elinkeinokeskukselle, jonka toimialueella sopimusalue tulisi sijaitsemaan.

Pykälän 2 momentin mukaan postitse toimitettu hakemus tai muu hakemiseen liittyvä asiakirja katsottaisiin oikeaan aikaan toimitetuksi, jos se olisi leimattu postissa toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettuna viimeistään määräajan viimeisenä päivänä.

Maaseutuvirastolle annettaisiin pykälän 3 momentissa valtuus antaa määräyksiä tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakujankohdasta, hakemukseen, sitoumukseen tai sopimukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä, pinta-alan ja eläinmäärän ilmoittamisesta hakemuksessa, hakemusten teknisestä toimittamisesta viranomaisille eikä hakemusten vastaanottamisesta viranomaisessa. Maaseutuvirasto vahvistaisi tuen hakemisessa käytettävät lomakkeet. Maaseutuvirasto voisi antaa myös teknisiä määräyksiä niistä asiakirjoista ja muista selvityksistä, joita hakijan tulee liittää hakemukseen, sitoumukseen tai sopimukseen. Tällaisia asiakirjoja ovat esimerkiksi maatalouden ympäristötuen erityistukihakemukseen liitettävät suunnitelmat. Maaseutuvirasto antaisi määräyksiä myös pinta-alan ja eläinmäärän ilmoittamisesta sekä eläinmäärän laskentata- vasta. Valtuuden perusteella Maaseutuvirasto voisi myös antaa määräyksiä hakemusten teknisestä toimittamisesta viranomaisille ja hakemusten vastaanottamisesta viranomaisessa. Määräysten alaan kuuluvan ohjauksen lisäksi Maaseutuvirasto vastaisi myös tuen hakemiseen liittyvien tarpeellisten hakuoppaiden ja lomakkeiden täyttöohjeiden laadinnasta.

13 §. Tuen myöntäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin toimivaltaisen hallintoviranomaisen tehtävistä. EY:n maaseutuasetuksen 75 artiklan mukaan hallintoviranomainen valitsee rahoitettavat toimet. Hallintoviranomainen päättäisi sitoumuksen hyväksymisestä ja maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksen tekemisestä sekä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämisestä. Sitoumuksen hyväksymisen osalta toimivaltainen viranomainen olisi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksen sekä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen osalta tuen myöntämisestä

päättäisi työvoima- ja elinkeinokeskus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työvoima- ja elinkeinokeskuksen velvollisuudesta hankkia alueellisen ympäristökeskuksen lausunto ennen maatalouden ympäristötuen erityistukea koskevan sopimuksen tekemistä tai sen olennaista muuttamista taikka 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä. Kun olisi kyse 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta tuesta, lausunto olisi aina pyydettävä. Maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksesta lausunto olisi pyydettävä valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettyissä tapauksissa. Nykyisellä ympäristötuen ohjelmakaudella lausunto on vaadittu suunnitelmiin perustuvista erityistukisopimuksista. Tällaisia ovat esimerkiksi suojavyöhykkeen perustamista ja hoitoa, maiseman kehittämistä ja hoitoa sekä perinnebiotooppien hoitoa koskevat erityistukisopimukset. Lausuntoa pyydettäisiin tuen myöntämisen tai sopimuksen tekemisen tarkoituksenmukaisuudesta luonnonvarojen kestäväen käytön ja ympäristön tilan kannalta. Jos olisi kyse sopimuksen teknisestä muutoksesta, jolla ei olisi merkitystä luonnonvarojen kestäväen käytön ja ympäristön tilan kannalta, lausunto voitaisiin jättää pyytämättä. Työvoima- ja elinkeinokeskus voisi poiketa alueellisen ympäristökeskuksen lausunnona ainostaan erittäin painavasta syystä.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksen tekemistä ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä työvoima- ja elinkeinokeskuksen olisi hankittava paikallisen toimintaryhmän lausunto valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettyjen tapausten osalta. Lausuntoa pyydettäisiin tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen suunnitelman tavoitteiden kannalta. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin muun muassa lausunnon pyytämisestä niistä maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksista sekä ei-tuotannollisista investoinneista, joissa hakijana on 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhdistys. Työvoima- ja elinkeinokeskus päättäisi erityistukisopimuksen tekemisestä ja tuen myöntämisestä toimintaryhmän lausunnon perusteella. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen olisi otettava lausunto huomioon päätöksenteossaan, mutta se voisi tarvittaessa poiketa lausunnona. Toiminta-

ryhmän lausunnosta olisi mahdollista poiketa esimerkiksi siinä tapauksessa, jos alueellinen ympäristökeskus ei puolla sopimuksen tekemistä. Lausunnosta olisi mahdollista poiketa myös, jos määrärahatilanne ei mahdollista sopimuksen tekemistä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valtioneuvostolle valtuus antaa tarkempia säännöksiä tapauksista, joissa työvoima- ja elinkeinokeskuksen olisi hankittava paikallisen toimintaryhmän tai alueellisen ympäristökeskuksen lausunto. Maaseutuvirasto antaisi määräykset sitoumuksen tai sopimuksen tekemiseen ja tukien myöntämiseen käytettävistä lomakkeista sekä päätöskaavoista.

14 §. Tuen maksaminen. Pykälässä säädettäisiin tuen maksamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan tuen maksamisesta päättäisi tuen myöntänyt viranomainen. Viranomainen kokoaisi maksuja koskevat tiedot ja toimittaisi ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaisi menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005, jäljempänä rahoitusasetus, 6 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona.

Maaseutuvirasto antaisi määräykset tuen maksamisesta käytettävistä lomakkeista ja päätöskaavoista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista sekä maksujen kirjaamisesta. Määräyksiä annettaisiin maksuaineiston käsittelystä tarvittavista valtuuksista, maksuaineiston keräilystä, oikaisemisesta sekä lähettämisestä Maaseutuvirastolle, maksun suorittamisesta käteisellä tai tuen saajan tilille, tuen saajien yhteiselle tilille tai osuuskunnan tuen saajana olevan yhteenliittymän jäsenen tilille sekä maksujen ja tuen alarajan vuoksi maksamatta jäävien tukimäärien erilaisista kirjaamistavoista.

15 §. Valvonta. Pykälässä säädettäisiin viranomaisten tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistamasta valvonnasta. Pykälän mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksella olisi oikeus tehdä ennakolta ilmoittamatta tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia. Tarkastuksessa noudatettavista peri-

atteista säädetään soveltamisasetuksen III osastossa. Asetuksen 23 artiklan mukaan tarkastukset on tehtävä siten, että varmistetaan tehokkaasti tuen myöntämisedellytykset sekä täydentäviin ehtoihin liittyvien vaatimusten ja standardien noudattaminen. Tukihakemus hylätään, jos viljelijä estää paikalla tapahtuvan tarkastuksen tekemisen. Soveltamisasetuksen 25 artiklan mukaan paikalla tehtävät tarkastukset on tehtävä ennalta ilmoittamatta. Jos valvonnan tarkoitus ei vaarannu, ennakoilmoitus voidaan kuitenkin antaa mahdollisimman lyhyellä varoitusaajalla. Pykälän 1 momentin mukaan tarkastukset voisivat kohdistua sekä tuen myöntäjiin että tuen saajiin.

Maa- ja metsätalousministeriön tarkastusoikeus liittyisi erityisesti sille kuuluvien hallintoviranomais tehtävien hoitamiseen. Ministeriön tarkastusoikeus ulottuisi tuen saajien lisäksi tuen myöntäjiin eli työvoima- ja elinkeinokeskuksiin ja kuntiin. Tarkastusoikeuteen kuuluisivat tarkastukset, jotka olisivat tarpeen tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Vastaava tarkastusoikeus olisi Maaseutuvirastolla, jonka suorittamat tarkastukset liittyisivät erityisesti sen tehtäviin rahoitusasetuksen 6 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona. Maksajaviraston on varmistettava muun muassa tuen myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavien menettelyiden yhteisön lainsäädännön mukaisuus ja yhteisölle toimitettavaan menoilmoitukseen sisältyvien kustannusten tukikelpoisuus sekä kirjanpidon ja asiakirjojen moitteettomuus ja saatavuus.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen suorittamat tarkastukset liittyisivät sen tehtäviin tuen myöntävänä viranomaisena sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen myöntämän tuen tarkastuksesta vastaavana viranomaisena. Tarkastusoikeus kohdistuisi tuen saajiin tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastusten asianmukaiseksi suorittamiseksi maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto sekä työvoima- ja elinkeinokeskus voisivat käyttää apuna lääninhallituksia ja alueellisia ympäristökeskuksia. Alueellista ympäristökeskusta voitaisiin käyttää apuna suunnitelmiin

perustuvien maatalouden ympäristötuen erityistukien valvonnassa. Tämä vastaa nykyistä käytäntöä. Lääninhallitusta puolestaan voitaisiin käyttää apuna eläinten hyvinvoinnin tuen valvonnassa lähinnä lausunnon antajan roolissa Täydentävien ehtojen valvonnasta säädetään 5 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettu viranomaisena voisi myös valtuuttaa ulkopuolisen tilintarkastajan suorittamaan tukien käyttöön liittyviä tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Ulkopuolinen tilintarkastaja voitaisiin valtuuttaa suorittamaan tarkastuksen, jos tämä on tarpeen tarkastustehtävän asianmukaiseksi suorittamiseksi. Tilintarkastajan tulisi olla tilintarkastuslaissa (/) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön olisi nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Kysymyksessä on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisen hallintotehtävän siirtämisestä muulle kuin viranomaiselle. Tämän johdosta 2 momentissa säädettäisiin edellä mainitun säännöksen vaikiintuneen tulkinnan mukaisista oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeista. Tarkastustehtävää suorittaessa olisi sovellettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastustehtävää suorittava tilintarkastaja toimisi virkavastuulla. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Virkarikoksista säädetään rikoslain 40 luvussa. Vahingonkorvausvastuun osalta säädettäisiin vahingonkorvauslain (412/1974) soveltamisesta tarkastustehtävää suorittaessa aiheutettuun vahinkoon.

Pykälän 3 momentin mukaan tuen saaja olisi velvollinen korvausta esittämään tarkastuksia suorittavalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinakin avustamaan tarkastuksessa. Asiakirjoilla tarkoitettaisiin myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa. Tarkastuksilla suorittavalla olisi oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuen saajan kotieläinrakennukset, eläimet, viljelmät ja muut tuen kohteena olevat alueet, tuotanto- ja ja-

lostuslaitokset, varastot sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Tarkastusta ei kuitenkaan saisi tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin lääninhallituksen ja alueellisen ympäristökeskuksen käyttämisestä apuna eri tukien valvonnassa. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tukiehtojen valvonnasta siltä osin kuin asiasta ei ole säädetty valvontaasetuksessa ja mainitun asetuksen säännökset edellyttävät kansallisia säännöksiä valvonnan yksityiskohdista. Tukiehdot tarkoittavat yhteisön lainsäädännössä, ehdotetussa laissa tai sen nojalla säädettyjä tukiehtoja. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella on tarpeen säätää tarkemmin valvonnan menettelyistä. Tällaisia menettelyitä ovat valvontojen tekeminen paikan päällä tapahtuvissa tarkastuksissa sekä tukiehtojen ja pinta-alojen hallinnolliset tarkastukset. Hallinnolliset tarkastukset ovat erilaisia ristiintarkastuksia sekä peltolohko-rekisteritarkastuksia.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisäreunojen määrittämisestä soveltamisasetuksen perus- ja kasvulohkojen määrittelyn pohjalta. Peruslohkon raja on erilainen tilanteissa, joissa lohko esimerkiksi rajoittuu suoraan metsään ja on viljelykäytössä metsän reunaan asti tai rajoittuu esimerkiksi ojaan. Viljelyalallamme on paljon oja ja niiden leveys ja tyyppi vaihtelee alueittain. Lisäksi osa ojista on rehevä itynyt. Tämän johdosta on tarpeen säätää muun muassa siitä, miten ojan leveys tai tyyppi vaikuttaa siihen, onko oja tai osa siitä luettavissa valvonnassa tukikelpoiseen alaan vai ei. Vastaavasti lohkoilla voi olla suojakaistoja, pientareita, viljelytekniisiä päisteitä, hoito- ja ajokäytäviä, joiden huomioimisesta ja vaikutuksesta valvonnan lopputulokseen on tarpeen antaa säännöksiä. Lohkon sisällä taas voi olla alueita, jotka eivät ole tukikelpoisia esimerkiksi siitä syystä, että niitä ei ole viljelty, niillä kasvaa ilmoituksesta poikkeavaa kasvia tai lohkon ala osittain pusikoitunut, kivikkoista, varasto-, tietäi rakennusalueena. Tällaisia tilanteita varten on tarpeen säätää, mitkä lohkon sisällä olevista alueista erotetaan valvonnassa tukikelpoisesta alasta ja miten erottaminen tapahtuu.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin mittausmenetelmästä, -tavasta, -tarkkuudesta ja toleranssista. Mittauksessa käytettävissä olevia menetelmiä on useita, esimerkiksi planimetri ja hyvin tarkka GPS-laite. Mittauslaitteiden hankinta- ja käyttökustannukset ja käyttökohteet vaihtelevat. On tarpeen antaa säännöksiä muun muassa siitä, minkä tekniikan käyttö on valvonnassa kustannustehokasta tai millä tekniikalla on mahdollista saada riittävän luotettava tulos. Mittaustavan osalta on tarpeen antaa tarkentavia säännöksiä esimerkiksi siitä, miten mittaus erilaisissa valvontatilanteissa suoritetaan. Mittaustarkkuus vaihtelee käytettävän mittausmenetelmän lisäksi muun muassa sen mukaan onko kysymyksessä ensimmäisen vaiheen vai toisen vaiheen valvonta. Komissio antaa ohjeistuksen hyväksymistään, käytettävissä olevista toleransseista, joten asetuksenantovaltuus on tarpeen komission ohjeistuksen kansallista täytäntöönpanoa varten. Myös mittausmenetelmät, -tavat ja -tarkkuudet ovat hyvin pitkälti komission ohjeistuksesta tulevia, mutta näidenkin osalta asetuksenantovaltuus on tarpeen kansallista täytäntöönpanoa varten.

16 §. *Tuen takaisinperintä.* Pykälässä säädettäisiin tuen takaisinperinnästä päättävistä viranomaisista ja takaisinperintään sovellettavista säännöksistä. Pykälän 1 momentin sovellettavaksi tulisivat tukitehtävälain 7 §:n säännökset takaisinperinnästä, takaisinperittävälle määrälle laskettavasta korosta ja takaisinperittävän määrän korottamisesta. Lisäksi olisi otettava huomioon soveltamisasetuksen 73 artikla aiheettomien maksujen takaisinperinnästä ja takaisinperittävälle määrälle maksettavasta korosta. Jäsenvaltion on laskettava sovellettava kokotaso kansallisen lainsäädännön mukaan, eikä se saa olla alempi kuin kansallisten säännösten mukaisesti maksujen takaisinperinnässä sovellettava korkotaso.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuen myöntäneelle viranomaiselle toimivalta päättää takaisinperinnästä. Takaisinperintää koskeva päätös olisi tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun tuen myöntänyt viranomainen sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

Maaseutuvirasto voisi erityisestä syystä päättää, että tukitehtävälain 7 §:n 3 momen-

tissa tarkoitettu korko jätetään osaksi tai kokonaan perimättä, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu. Tukitehtävälain 7 §:n 3 momentin mukaan, jos tuen saajalta peritään perusteettomasti tai liikaa myönnetty määrä, voidaan takaisinperittävälle määrälle määrätä suoritettavaksi korkoa kuuden prosentin vuotuisen koron mukaan. Kokonaan perimättä voidaan tukitehtävälain mukaan jättää sellainen määrä, joka ilman korkoja on enintään 100 euroa tuen saajaa sekä maksujen takaisinperintään johtanutta tukihakemusta kohti. Takaisinperinnän suorittamisesta vastaa Maaseutuvirasto.

17 §. *Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä eräissä tilanteissa.* Pykälässä säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin tuen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä eräissä tilanteissa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin tuen maksatuksen keskeyttämisestä. Maksatus olisi keskeytettävä, jos tuen hakijan tilalla on tehty tuotantoläimiä koskeva valvonta tai muu valvonta, jonka seurauksena on eläinsuojeluviranomaisen aloitteesta aloitettu rikoslain 17 luvun 14 tai 15 §:n mukaisia rikoksia tai eläinsuojelulain 54 §:n mukaista rikkomusta koskeva syyteharkinta.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos tuen hakija tai hänen perheyriyksensä jäsen on tuomittu rikoslain jostain 17 luvun 14 tai 15 §:n mukaisista rikoksista eikä heitä ole samalla määrätty rikoslain 17 luvun 23 §:n mukaiseen eläintenpitokieltoon, eläinten hyvinvoinnin tuki olisi perittävä takaisin tuen hakijalta tai tukea ei maksettaisi siltä kalenterivuodelta, jonka aikana teko on valvonnassa todettu ja jonka seurauksena on aloitettu 1 momentissa tarkoitettu syyteharkinta. Tuokimenetys kohdistuisi siten siihen kalenterivuoteen, jonka aikana asianomainen viranomainen on havainnut tuomioon johtaneen teon.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos tuen hakija tai hänen perheyriyksensä jäsen on tuomittu rikoslain jostain 17 luvun 14 tai 15 §:n mukaisista rikoksista tai eläinsuojelulain 54 §:n mukaisesta rikkomuksesta sekä samalla määrätty rikoslain 17 luvun 23 §:n mukaiseen eläintenpitokieltoon, eläinten hyvinvoinnin tuki olisi perittävä takaisin hakijalta tai tukea ei maksettaisi siitä kalenterivuodesta alkaen, jonka aikana teko on valvonnassa

todettu ja jonka seurauksena on aloitettu 1 momentissa tarkoitettu syyteharkinta, eläintenpitokiellon voimassaoloajan päättämiseen saakka. Jos tuen hakija tai hänen perheyrittäjänsä jäsen olisi tuomittu eläintenpitokieltoon, tukimenetykset kohdistuisi paitsi siihen kalenterivuoteen, jolloin tuomioon johdettu teko on havaittu myös siihen ajanjaksoon, jonka eläintenpitokielto on voimassa.

18 §. Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin viranomaisen tietojensaantioikeudesta ja viranomaisen hallinnassa olevien tietojen luovuttamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, työvoima- ja elinkeinokeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä. Valvotaan suorittavien viranomaisten palveluksessa olevien henkilöiden ja valtuutettujen tarkastajien oikeudesta saada tukiin liittyviä asiakirjoja ja tietoja on voimassa, mitä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä viranomainen saisi luovuttaa tässä laissa säädettyä tehtävää suorittaessaan saamia tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista seuraavissa tapauksissa: Tietoja voisi luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille lakiehdotuksessa säädettyjen tehtävien suorittamista varten. Tietoja voisi lisäksi luovuttaa syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

Pykälän 3 momentin mukaan täytäntöönpanoon osallistuvalla viranomaisella olisi salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle edelleen Euroopan yhteisön asianomaisille toimielimille luovutettavaksi muutoin salassa pidettävä tieto. Tiedon on oltava sellainen, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan

yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

19 §. Päätöksen tiedoksianto. Pykälässä säädettäisiin päätöksen tiedoksiannosta. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätös voitaisiin antaa tiedoksi hallintolain 59 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

20 §. Päätöksen maksuttomuus. Pykälän mukaan lakiehdotuksessa tarkoitettu kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätös olisi hakijalle ja tuen saajalle pääsääntöisesti maksuton. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen oikeusvaatimukseen antamasta päätöksestä perittäisiin kuitenkin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettu maksu.

21 §. Tekninen apu. Pykälässä säädettäisiin teknisen avun käyttämisestä tuen toimeenpanossa. Teknisestä avusta on säädetty EY:n maaseutuasetuksen II luvussa. Teknisen avun käyttämisessä olisi otettava huomioon, mitä muualla laissa säädetään teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämiseen myönnettävien tukien toimeenpanoon. Teknisen avun käytöstä säädettäisiin maaseudun kehittämiseen myönnettäviä tukia koskevassa laissa.

22 §. Viranomaisten välinen yhteistyö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön välisestä yhteistyöstä maatalouden ympäristötuen ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tuen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa. Nykyisen maatalouden ympäristötukijärjestelmän täytäntöönpanossa maa- ja metsätalousministeriö on toiminut yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa muun muassa yhteisten neuvottelujen ja työryhmätyöskentelyjen kautta. Ympäristöministeriöltä on myös pyydetty lausunto ennen maatalouden ympäristötukeen liittyvien valtioneuvoston asetusten sekä maa- ja metsätalousministeriön asetusten antamista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tehtävistä, jotka valtion viranomaisten olisi suoritettava korvauksetta. Jos kysymys olisi yksittäistapauksia koskevista tuen valvontaan ja takaisinperimiseen liittyvistä tehtävistä, valtion viranomaiset olisivat velvollisia avustamaan maa- ja metsätalousministeriötä ja niiden alaisia viranomaisia korvauksetta.

23 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta. Pykälän 1 momentin

mukaan kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla. Sen sijaan muutosta voisi hakea tekemällä kirjallisen oikaisuvaatimuksen työvoima- ja elinkeinokeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Toimivaltainen olisi tällöin se työvoima- ja elinkeinokeskus, jonka alueella maatila tai sen pääosa sijaitsee. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksestä, joka koskee lakiehdotuksessa tarkoitettua tukea tai joka on annettu oikaisuvaatimuksen johdosta, valitettaisiin maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimivaan maaseutuelinkeinon valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan valituskirjelmä tai oikaisuvaatimus voitaisiin toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava valituskirjelmä tai oikaisuvaatimus sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Muutoksen 3 momentin mukaan maaseutuelinkeinon valituslautakunnan antamaan päätökseen asiassa, joka koskee tuen takaisinperintää tai epäämistä, saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin maaseutuelinkeinon valituslautakunnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

24 §. Voimaantulo. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

25 §. Maaseutuvirastoa koskeva siirtymäsäännös. Pykälässä säädettäisiin Maaseutuvirastoa koskevasta siirtymäjärjestelystä Maaseutuvirastosta annettu laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007, jolloin Maaseutuvirasto aloittaa toimintansa. Kuitenkin Maaseutuvirastolle perustettaisiin toimivalta hoitaa tuen täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. Maaseutuvirastolle säädettyä toimivaltaa käyttäisi Maaseutuviraston perustamiseen saakka maa- ja metsätalousministeriö. Asioista, joista Maaseutuvirasto antaa lakiehdotuksen mukaan määräyksiä, voitaisiin ennen Maaseutuviraston perustamista säätää maa-

ja metsätalousministeriön asetuksella. Maaseutuviraston perustamisen jälkeen virasto antaisi tarkemmat määräykset. Samaan aikaan kumottaisiin maa- ja metsätalousministeriön pykälän nojalla antamat asetukset maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

26 §. Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin aikaisemman lainsäädännön soveltamisesta. Ehdotetun lain voimaan tullessa maaseutuelinkeinon rahoituslain nojalla vireillä oleviin tuen myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan, takaisinperintään sekä muutoksenhakuun liittyviin asioihin sovellettaisiin ehdotetun lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Kuitenkin tuen myöntämistä, maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevissa asioissa käsitellyssä noudatettavaan menettelyyn sovellettaisiin ehdotetun lain säännöksiä, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu. Muutoksenhaun osalta periaatteena olisi, että päätöksiin, joita kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, työvoima- ja elinkeinokeskus ja maaseutuelinkeinon valituslautakunta on antanut tämän lain voimaantulon jälkeen maaseutuelinkeinon rahoituslain mukaisissa asioissa, haettaisiin muutosta maaseutuelinkeinon rahoituslain mukaista menettelyä noudattaen.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esitykseen sisältyy useita valtuussäännöksiä. Niistä suurin osa koskee valtioneuvoston asetuksella annettavia tarkempia säännöksiä. Lisäksi eräistä teknisluonteisista seikoista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maaseutuvirastolle ehdotetaan annettavaksi valtuus antaa määräyksiä tuen hakemisessa, myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä.

Valtioneuvoston asetukset

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan maatilana pidetään viljelijän johtamaa yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, maatalouden harjoittamiseen käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä tuotantoyksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omis-

tuksen tai vuokrauksen perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä maatilain toiminnallista ja taloudellista itseinäisyyttä koskevista tunnusmerkeistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 4 §:n 3 momentin mukaan luonnonhaittakorvauksen, ympäristötuen, eläinten hyvinvoinnin tuen ja ei-tuotannollisten investointien tuen käyttöönottamisesta, tukimuodoista, tukialueista, tuen yksikkökohtaisesta määrästä ja enimmäismäärästä, korvattavista kustannuksista sekä tukien vuosittaisesta myöntämisestä valtion talousarviossa osoitettujen varojen rajoissa ja Euroopan yhteisöjen komission EY:n maaseutuasetuksen nojalla hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisena. Kaikkia esitykseen sisältyviä tukia voidaan myöntää viljelijälle. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin tilanteista, joissa tukea voitaisiin myöntää rekisteröidylle yhdistykselle.

Lakiehdotuksen 5 §:n 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin luonnonhaittakorvauksen sekä maatalouden ympäristötuen osalta sitoumus- tai sopimuskauden pituudesta, sitoumuksesta tai sopimuksesta luopumisesta sekä sitoumuksen tai sopimuksen muuttamisesta, raukeamisesta ja siirtämisestä toiselle viljelijälle EY:n maaseutuasetuksen, toimeenpanoasetuksen sekä valvonta-asetuksen asettamissa rajoissa. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset maatalouden ympäristötuen käyttöön otettavista perus- ja lisätoimenpiteistä sekä niiden yleisistä ehdoista, luonnonhaittakorvausten yleisistä ehdoista, käyttöön otettavista ympäristötuen erityistuksista ja ei -tuotannollisen investoinnin tuista ja niiden myöntämisen yleisistä edellytyksistä, käyttöön otettavan eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehdoista ja tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä.

Lakiehdotuksen 6 §:ssä säädetään tukikelpoista alaa ja eläinmäärää koskevista edellytyksistä. Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset tukikelpoisista eläinryhmissä ja tukikelpoisesta peltoalasta ja muusta alasta.

Tuen maksamisen edellytyksistä säädettäisiin 8 §:ssä. Sen 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus antaa niistä tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Lakiehdotuksen 9 §:ään sisältyvät perussäännökset tuen alentamisen ja epäämisen perusteista. Pykälän 3 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset tuen alentamisen ja epäämisen perusteista sekä tukimaksuun tehtävän vähennyksen määrästä. Valtuutta käytettäisiin Euroopan yhteisön asetusten asettamissa rajoissa.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen olisi 13 §:n 2 momentin mukaan hankittava eräissä tapauksissa paikallisen toimintaryhmän tai alueellisen ympäristökeskuksen lausunto. Pykälän 4 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lausunnon hankkimisesta paikalliselta toimintaryhmältä tai alueelliselta ympäristökeskuksesta.

Lakiehdotuksen 15 §:n 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto sekä työvoima- ja elinkeinokeskukset voisivat käyttää tarkastuksen suorittamisessa apuna lääninhallitusta ja alueellista ympäristökeskusta Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin pykälän 4 momentin nojalla lääninhallituksen ja alueellisen ympäristökeskuksen käyttämisestä apuna eri tukien valvonnassa. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tukiehtojen valvonnasta Euroopan yhteisön valvontaa koskevien säännösten edellyttämässä laajuudessa sekä valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä, mittausmenetelmästä, -tavasta, -tarkkuudesta ja toleranssista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetukset

Lakiehdotuksen 5 §:n 5 momentin nojalla annettavalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteisiin sisältyvien käytännön toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta viljelijän maatilalla sekä ympäristötuen erityistuen eri sopimuksiin sisältyvien käytännön toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta sopimusalueella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehtojen käytännön toteuttamisesta viljelijän kotieläintuotannossa ja ei-tuotannollisen investoinnin tukeen sisältyvien investointien teknisestä toteutuksesta käytännössä.

Lakiehdotuksen 8 §:n 3 momentissa säädetäisiin tuen alarajasta. Tarkemmat säännökset tuen alarajan laskennassa käytettävistä perusteista annettaisiin pykälän 4 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Määräykset

Maaseutuvirasto antaisi 12 §:n 3 momentin mukaan määräyksiä tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakuajasta, hakemukseen, sitoumukseen tai sopimukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä, pinta-alan ja eläinmäärän ilmoittamisesta hakemuksessa, hakemusten teknisestä toimittamisesta viranomaisille sekä hakemusten vastaanottamisesta viranomaisessa.

Lisäksi Maaseutuvirasto antaisi 13 §:n 4 momenttiin ehdotetun valtuuden nojalla määräyksiä muun muassa luonnonhaittakorvausta tai ympäristötukea koskevan sitoumuksen tai ympäristötuen erityistukea koskevan sopimuksen tekemiseen ja tukien myöntämiseen käytettävistä lomakkeista sekä päätöskaavoista.

Lakiehdotuksen 14 §:n 2 momentin nojalla Maaseutuvirasto antaisi määräyksiä tuen maksamisessa käytettävistä lomakkeista ja päätöskaavoista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Lain 25 §:ssä säädetäisiin Maaseutuvirastoa koskevasta siirtymäjärjestelystä, jonka mukaan Maaseutuvirastolle säädettyä toimivaltaa käyttäisi viraston perustamiseen saakka maa- ja metsätalousministeriö.

4. Suhde perustuslakiin ja sääätämisenjärjestys

Esityksen tarkoituksena on perustuslain 80 §:n 1 momenttiin sisältyvän laissa säätämisen vaatimuksen täyttäminen Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2 toimintalinjan tuista säädettyä. Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluisi ainoastaan yhteisön varoista osaksi rahoitettavia tukia. Esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa on

nostettu lain tasolle sellaisia tukijärjestelmän perusteita koskevia säännöksiä, jotka sisältyvät nykyisin lakia alemmanasteisiin säädöksiin. Lakiehdotukseen sisältyy edelleen useita valtuussäännöksiä, joita käytettäisiin säädettyä tarkemmin tukien käyttöönottamisesta, tukien myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä, tuen ehtoista sekä tuen toimeenpanossa käytettävistä menettelyistä. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (PeVL 47/2001 vp. ja PeVL 25/2005 vp.) on kiinnitetty huomiota siihen, että tukijärjestelmiin liittyvien valtuuksien käyttöä rajaavat käytännössä yhteisön varoista osaksi rahoitettavia tukia ja valtiontukia koskeva yhteisön lainsäädäntö sekä eduskunnan päätökset talousarvioon otettavista määrärahoista, niiden käyttötarkoituksista sekä muista talousarvion perusteluista. Säädettyä tarkemmin esitykseen sisältyvän osarahoitteisen tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä, tuen alentamisesta ja epäamisestä sekä tuen maksamisesta, takaisinperinnästä ja valvonnasta valtuuden käyttöä rajaisivat pitkälti EY:n maaseutuasetuksen ja valvonta-asetuksen säännökset. Esitykseen sisältyvien tukien myöntäminen olisi mahdollista ainoastaan, jos tukea varten on valtion talousarviossa osoitettu tarvittavat varat.

Esitykseen sisältyy useita säännöksiä, joissa ehdotetaan annettavaksi Maaseutuvirastolle määräystenantovaltaa. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu viranomainen kuin tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräytyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteen kannalta erityisiä syitä, eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetäisiin lailla tai asetuksella. Valtuuden tulee tällöin olla täsmällisesti rajattu. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (PeVL 35/2005 vp. ja PeVL 48/2005 vp.) on määräystenantovaltan osalta kiinnitetty huomiota määräysten kohderyhmään sekä sisältöön. Erityinen syy säätää määräystenantovalta on ollut lähinnä teknisen ja vähäisiä yksityiskohtia sisältävän sääntelyn yhteydessä, jos määräystenantoon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Toisaalta määräysten kohdistuminen tietyn alan tehtäviä hoitavaan ammattiryhmään on vaikuttanut määräystenantovaltan arviointiin. Maaseutuviraston määräystenantovalta on esityksessä rajoi-

tettu koskemaan tuen toimeenpanossa sovellettavia menettelyjä siltä osin kuin niistä ei ole säädettävä lailla tai valtioneuvoston asetuksella. Määräystenantovalta liittyy erityisesti Maaseutuviraston tehtäviin yhteisön osaksi rahoittamien tukien maksajavirastona ja tukien toimeenpanosta vastaavana keskushallinnon viranomaisena. Tukien maksu-tehtäviin liittyvä määräystenantovalta on välttämätön yhteisön lainsäädännössä maksajavirastolle säädettyjen tehtävien ja vastuun hoitamiseksi. Maaseutuvirasto antaisi tarkempia määräyksiä muun muassa tukien hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista. Lomakkeiden sisältö, asiakirjojen luonne sekä sisältö määräytyvät pitkälti yhteisön lainsäädännön, ehdotetun lain ja sen nojalla annettavien asetusten perusteella. Osittain Maaseutuviraston määräykset kohdistuisivat myös tukihakemuksia ja maksuhakemuksia käsitteleviin viranomaisiin.

Esitykseen sisältyy tuen saajan tiedonantovelvollisuutta koskeva säännös, jonka mukaan tuen saajan olisi viivytyksettä ilmoitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle sellaisesta tuen saajaa, sitoumusta tai sopimusta, maatilaa, kotieläintuotantoa, tuotantoeläimiä tai tuettavaa toimintaa koskevista olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa vaikuttaa tuen määrään taikka aiheuttaa tuen lakkauttamisen tai takaisinperimisen. Tuen saajan tietojenantovelvollisuus on näin ollen rajattu tuen maksamisen ja takaisinperinnän kannalta merkityksellisiin seikkoihin. Ottaen huomioon Euroopan yhteisön yksityiskohtaiset säännökset tuen alentamisen, epäämisen ja takaisinperinnän perusteista tuen saajan on mahdollista arvioida perustuslakivaliokunnan lausunkäytännössä (PeVL 15/2002 vp.) edellytetyllä tavalla ilmoitusvelvollisuutensa laajuutta.

Esitykseen sisältyy säännös maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, työvoima- ja elinkeinokeskuksen sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot. Tällaisia tietoja olisivat esityksen mukaan hakijan tai tuen saajan liike- tai ammattitoimintaa, taloudellista asemaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevat tiedot. Perustusla-

kivaliokunnan lausunkäytännössä (PeVL 30/2005 vp. ja PeVL 37/2005 vp.) on katsottu, ettei edellä mainitun kaltainen säännös ole perustuslain näkökulmasta ongelmallinen, jos tietojensaantioikeutta ei tarpeettomasti lavenneta, ja se rajataan koskemaan ainoastaan välttämättömiä tietoja. Vastaavasti lakiehdotuksessa säädettäisiin oikeudesta luovuttaa salassapitovelvollisuuden estämättä sellaisia tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista, jotka on saatu lakiehdotuksessa säädettyä tehtävää hoidettaessa. Tietoja saisi luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille lakiehdotuksessa tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten, syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä. Lisäksi viranomaisella olisi salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle edelleen Euroopan yhteisön asianomaisille toimielimille luovutettavaksi muutoin salassa pidettävä tieto, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

Perustuslain 124 §:ssä säädetään julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän asianmukaiseksi suorittamiseksi. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä ei kuitenkaan voida antaa muulle kuin viranomaiselle. Lakiehdotukseen sisältyy säännöksiä, joissa on kyse edellä tarkoitettusta julkisen hallintotehtävän antamisesta. Paikalliset toimintaryhmät osallistuisivat eräiden tukien myöntämiseen antamalla työvoima- ja elinkeinokeskukselle lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen suunnitelman tavoitteiden kannalta. Paikallisen toimintaryhmän lausunnosta voisi poiketa vain erittäin painavasta syystä. Paikallisen toimintaryhmän toimintaan liittyvistä hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeista säädetään hallinnointilain 21 §:n 2 momentissa, jonka mukaan paikallisen toimintaryhmän toiminnassa sovelletaan hallintomenettelyä ja viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevaa lainsäädäntöä. Lisäksi säädetään virkavastuuta koskevien säännösten soveltamisesta paikallisten toimintaryhmien toimintaan. Sano-

tun pykälän 1 momentissa säädetään paikallisen toimintaryhmän hyväksyntää koskevista edellytyksistä. Esityksessä ei ehdoteta paikallisille toimintaryhmille merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä.

Lakiehdotukseen sisältyy säännös, jonka mukaan tarkastustehtävän asianmukaiseksi suorittamiseksi voitaisiin apuna käyttää ulkopuolista tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä. Ulkopuolisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön rooli on tarkastustehtävän suorittaminen viranomaiselle säädetyn tarkastusoikeuden rajoissa vastuun säilyessä viranomaisella. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä tätä ei ole pidetty ongelmallisena, jos laissa säädetään tilintarkastajalle asetettavista kelpoisuusvaatimuksista sekä muista hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeista. Lakiehdotukseen on tältä osin otettu säännökset tilintarkastajalle asetettavista kelpoisuusvaatimuksista, hallintomenettelyä ja viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevan lainsäädännön soveltamisesta tarkastus-

tehtävää hoidettaessa sekä tarkastustehtävää hoitavan toimimisesta virkavastuulla. Esityksessä säädetään myös viranomaisten tarkastusoikeuden sisällöstä ja laajuudesta. Tarkastusoikeus on rajattu koskemaan valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuen saajan kotieläinrakennuksia, eläimiä, viljelmiä ja muita tuen kohteena olevia alueita, tuotanto- ja jalostuslaitoksia, varastoja sekä muita tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa (PeVL 48/2001 vp.).

Esitykseen sisältyy useita perustuslain tulkinnan kannalta merkityksellisiä säännöksiä. Tästä syystä katsotaan, että säätämisyjärjestyksestä tulisi saada eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on säätää tuista, joiden tavoitteena on korvata pohjoisista epäsuotuisista luonnonolosuhteista maataloudelle aiheutuvia haittoja, kehittää ja edistää maaseudun uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja parantaa ympäristön tilaa sekä edistää tuotantoeläinten hyvinvointia.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 36 artiklan a kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman soveltamisalueella.

Metsätalousmaan kestävää käyttöä koskevista EY:n maaseutuasetuksen 42—49 artiklassa tarkoitetuista tuista on voimassa, mitä kestävän metsätalouden rahoituksesta muualla laissa tai sen nojalla säädetään.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *viljelijällä* maa- tai puutarhataloutta hallinnassaan olevalla Suomessa sijaitsevalla maatilalla harjoittavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmää riippumatta siitä, mikä on ryhmän ja sen jäsenien oikeudellinen asema;

2) *maatilalla* viljelijän johtamaa yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, maatalouden harjoittamiseen käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä tuotantoyksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokranuksen perusteella;

3) *puolisolla* hakijan aviopuolisoa tai tämän kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää, tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöä;

4) *paikallisella toimintaryhmällä* maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006) 21 §:ssä tarkoitettua, maa- ja metsätalousministeriön hyväksymää paikallista toimintaryhmää;

5) *paikallisella suunnitelmalla* paikallisen toimintaryhmän alueella toteutettavaa, maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua paikallista maaseudun kehittämissuunnitelmaa;

6) *täydentävillä ehdoilla* yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o

1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja ehtoja;

7) *EY:n maaseutuasetuksella* Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1698/2005;

8) *toimeenpanoasetuksella* Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 1782/2006;

9) *valvonta-asetuksella* asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maaseudun kehittämisen tukitoimenpiteitä koskevien tarkastusmenettelyjen ja täydentävien ehtojen täytäntöönpanon osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 1782/2006; ja

10) *tukitehtäväläillä* maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia (1336/1992).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun maatilan toiminnallista ja taloudellista itsenäisyyttä koskevista tunnusmerkeistä.

4 §

Luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristötuki sekä eräät muut ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvät tuet

Viljelijälle voidaan myöntää EY:n maaseutuasetuksen:

1) 37 artiklassa tarkoitettua luonnonhaittakorvausta vuoristoalueilla ja korvausta muilla haitta-alueilla (*luonnonhaittakorvaus*);

2) 39 artiklassa tarkoitettua maatalouden ympäristötukea;

3) 40 artiklassa tarkoitettua eläinten hyvinvointia edistävää tukea (*eläinten hyvinvoinnin tuki*); sekä

4) 41 artiklassa tarkoitettua ei-tuotannollisten investointien tukea.

Maatalouden ympäristötuen erityistukea ja tukea ei-tuotannollisiin investointeihin voidaan myöntää paikallisen toimintaryhmän alueella toimivalle rekisteröidylle yhdistykselle, jos paikallinen toimintaryhmä puoltaa tuen myöntämistä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitettun korvauksen ja tuen käyttöönottamisesta, tukimuodoista, tukialueista, tuen yksikkökohtaisesta määrästä ja enimmäismäärästä, korvattavista kustannuksista sekä tukien vuosittaisesta myöntämisestä valtion talousarviossa osoitettujen varojen rajoissa ja Euroopan yhteisöjen komission EY:n maaseutuasetuksen nojalla hyväksytyn Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisena. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa tukea voidaan myöntää 2 momentissa tarkoitettulle taholle.

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset ja ehdot

Edellä 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettun tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä sitoutuu määräajaksi noudattamaan tuelle asetettuja ehtoja maatilallaan. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä noudattaa täydentäviä ehtoja. Täydentävien ehtojen kansallisesta täytäntöönpanosta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), vesilaissa (264/1961), jätelaissa (1072/1993), luonnonsuojelulaissa (1096/1996), metsästyslaissa (615/1993), Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1100/1994), torjunta-ainelaissa (327/1969), rehulaissa (396/1998), elintarvikelaissa (23/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997), eläinsuojelulaissa (247/1996) sekä eläintautilaissa (55/1980).

Maatalouden ympäristötukea voidaan myöntää viljelijälle, joka sitoutuu toteuttamaan perustoimenpiteitä, jotka edistävät maaseudun uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttöä maataloudessa. Lisäksi tukea voidaan myöntää mainittua tarkoitusta edis-

täviin lisätoimenpiteisiin. Maatalouden ympäristötuen erityistukea voidaan myöntää sellaiselle viljelijälle, jolla on voimassa oleva maatalouden ympäristötuen perustoimenpiteitä koskeva sitoumus ja joka sitoutuu sopimuksella noudattamaan tuen ehtoja maatilallaan. Lisäksi erityistukea voidaan myöntää 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulle taholle, joka sitoutuu sopimuksella noudattamaan tuen ehtoja ja täydentäviä ehtoja sopimuksen kohteena olevalla alueella.

Eläinten hyvinvoinnin tukea voidaan myöntää viljelijälle, joka sitoutuu noudattamaan eläinten hyvinvointia koskevia perusehtoja. Lisäksi tukea voidaan myöntää mainittua tarkoitusta edistävien lisäehtojen perusteella.

Edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tuen myöntämisen edellytyksenä on, että investoinnin toteuttamisen jälkeen kohteen hoidosta tehdään 2 momentissa tarkoitettu sopimus. Tuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi tuen ehtojen noudattaminen tuen kohteena olevalla alueella. Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämisestä on voimassa, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (/) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään sitoumus- tai sopimuskauden pituudesta, sitoumuksesta tai sopimuksesta luopumisesta sekä sitoumuksen tai sopimuksen muuttamisesta, raukeamisesta ja siirtämisestä toiselle viljelijälle EY:n maaseutuasetuksen, toimeenpanoasetuksen ja valvonta-asetuksen asettamissa rajoissa. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maatalouden ympäristötuen käyttöön otettavista perus- ja lisätoimenpiteistä ja niiden yleisistä ehdoista, luonnonhaittakorvausten yleisistä ehdoista, käyttöön otettavista ympäristötuen erityistuksista ja ei -tuotannollisen investoinnin tuista sekä niiden myöntämisen yleisistä edellytyksistä, käyttöön otettavan eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehdoista ja tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteisiin sisältyvien käytännön toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta viljelijän maatilalla sekä ympäristötuen erityistuen eri sopimuksiin sisältyvien käytännön toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta so-

pimusalueella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehtojen käytännön toteuttamisesta viljelijän kotieläintuotannossa ja ei-tuotannollisen investoinnin tukeen sisältyvien investointien teknisestä toteutuksesta käytännössä.

6 §

Tukikelpoista alaa ja eläinmäärää koskevat edellytykset

Luonnonhaittakorvauksen ja maatalouden ympäristötuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijällä on hallinnassaan koko sitoumus- tai sopimuskauden vähintään kolme hehtaaria tukikelpoista peltoalaa, ja jos on kysymys puutarhakasvien viljelyyn liittyvästä maatalouden ympäristötuesta, vähintään puoli hehtaaria puutarhakasvien viljelyksessä olevaa tukikelpoista peltoalaa.

Maatalouden ympäristötuen perinnetuotooppien hoidosta tehtävä sopimus voi koskea vain muuta alaa kuin peltoa ja sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että sopimukseen sisällytettävä ala on vähintään 0,30 hehtaaria. Jos sopimus tehdään pienialaisista arvokkaista kohteista, edellytyksenä on tällöin, että sopimukseen sisällytettävä ala on vähintään 0,05 hehtaaria. Muissa suunnitelmaan perustuvissa sopimuksissa silloin kun sopimus voi koskea sekä peltoalaa että muuta alaa, sopimukseen sisällytettävän alan on oltava vähintään 0,30 hehtaaria.

Maatalouden ympäristötuen erityistukea luonnonmukaisen kotieläintuotannon perusteella voidaan myöntää viljelijälle, jonka maatilalla ja hallinnassa on koko sopimuskauden vähintään yhtä eläinyksikköä vastaava määrä kotieläimiä, jotka ovat maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91 mukaisessa luonnonmukaisessa kotieläintuotannossa.

Eläinten hyvinvoinnin tukea voidaan myöntää viljelijälle, jolla on hallinnassaan koko sitoumuskauden vähintään 10 tukikelpoista eläinyksikköä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoista eläinyk-

siköistä ja tukikelpoisesta peltoalasta sekä muusta alasta.

7 §

Tuen saajan ikää koskevat edellytykset

Sitoumuksen hyväksymisen tai sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että hakijana oleva luonnollinen henkilö tai hänen puolisonsa on sitoumus- ja sopimuskauden alkamista edeltävän vuoden joulukuun 31 päivänä vähintään 18-vuotias ja enintään 65-vuotias. Edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija tai hänen puolisonsa on hakua edeltävän vuoden joulukuun 31 päivänä vähintään 18-vuotias ja enintään 65-vuotias.

Alle 18 -vuotiaan antama sitoumus voidaan kuitenkin hyväksyä, tämän kanssa voidaan tehdä sopimus tai tälle voidaan myöntää tukea siinä tapauksessa, että henkilö on solminut avioliiton, hän harjoittaa maataloutta yhteisömistajana yhdessä vanhempansa kanssa tai ikää koskevasta vaatimuksesta poikkeamiseen on muita erityisiä syitä.

Jos maa- ja puutarhataloutta harjoitetaan useamman viljelijän toimesta tai yhteisömuodossa, on tuen myöntämisen edellytyksenä, että vähintään yksi viljelijä, yhteisön jäsen, osakas tai yhtiömies täyttää ikää koskevan vaatimuksen. Ikää koskevan vaatimuksen täyttämistä ei kuitenkaan edellytetä myönnettäessä tukea julkisoikeudelliselle yhteisölle, yhdistykselle, säätiölle, vankilatilalle tai koulutilalle.

8 §

Tuen maksamisen edellytykset

Edellä 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun tuen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja toimittaa vuosittain kirjallisen maksuhakemuksen, joka sisältää ilmoituksen tukikelpoiseksi ilmoitetusta ja hyväksytystä maatalousmaasta, muusta alueesta tai eläinmäärästä.

Edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen maksamisen edellytyksenä on, että hakija toimittaa maksuhakemuksen, johon sisältyvät investoinnin toteutuneet kustannuk-

set. Tukea maksetaan enintään myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemuksen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista.

Tuen maksamisen edellytyksenä on, että maksettavan tuen määrä sitoumus-, sopimus- tai tukivuodelta on tuen saajaa ja yksittäistä tukea kohden vähintään 100 euroa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen maksamisen edellytyksistä. Tarkemmat säännökset tuen alarajan laskennassa käytettävistä perusteista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

9 §

Tuen alentaminen ja epäminen

Sitoumus tai sopimus voidaan jättää hyväksymättä tai tuki myöntämättä, jos tuen saamiseksi olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Sitoumus tai sopimus voidaan jättää hyväksymättä, jos hakija on kesken sitoumus- tai sopimuskauden luopunut vastaavasta sitoumuksesta tai sopimuksesta, jos sitoumuksen tai sopimuksen voimassaolon päättymisestä ei ole kulunut kahta vuotta.

Tukea voidaan alentaa tai tuki voidaan jättää maksamatta, jos Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää tai jos tuen saaja on jättänyt noudattamatta sitoumukseen tai sopimukseen perustuvia tuen ehtoja. Tehtävän vähennyksen määrään vaikuttavat tuen ehtoja koskevan laiminlyönnin vakavuus, laajuus sekä kesto.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen alentamisen ja epäamisen perusteista sekä tehtävän vähennyksen määrästä EY:n maaseutuasetuksen ja valvontaasetuksen edellyttämässä laajuudessa.

10 §

Tuensaajan ilmoitusvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan tuen myöntävälle viranomaiselle tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Viljelijän, tämän oikeudenomistajan tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun tahon on viipymättä ja viimeistään kymmenen työpäivän kuluessa ilmoitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle sellaisesta tuen saajaa, sitoumusta tai sopimusta, maatilaa, kotieläintuotantoa, tuotantoeläimiä tai tuettavaa toimintaa koskevista olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa vaikuttaa tuen määrään taikka aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen.

11 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Tuen saajan on säilytettävä tässä laissa tarkoitetun tuen ehtoihin liittyvät asiakirjat, muistiinpanot ja todistukset vähintään kolmen vuoden ajan sitoumus- ja sopimuskauden päättymisestä. Jos kyseessä on 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tuki, tuen saajan on säilytettävä vastaavat asiakirjat kolme vuotta tuen viimeisestä maksupäivästä.

12 §

Hakumenettely

Hakemus on toimitettava kirjallisesti sille 13 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle, jonka toimialueella maatalon talouskeskus tai tuotantorakennus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta tai tuotantorakennusta, hakemus on toimitettava sille 13 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle, jonka alueella viljelijän kotipaikka sijaitsee. Edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tukea koskeva hakemus on kuitenkin toimitettava sille työvoima- ja elinkeinokeskukselle, jonka toimialueella ei-tuotantoinen investointi toteutetaan. Jos hakija on 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu taho, maatalouden ympäristötuen erityistukea koskeva hakemus on toimitettava sille työvoima- ja elinkeinokeskukselle, jonka toimialueella sopimuksen kohteena oleva alue tulee sijaitsemaan.

Postitse toimitettu hakemus tai muu tuen hakemiseen liittyvä asiakirja katsotaan oikeaan aikaan toimitetuksi, jos se on leimattu

postissa toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettuna viimeistään määräajan viimeisenä päivänä.

Maaseutuvirasto antaa määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakuajasta, hakemukseen, sitoumukseen tai sopimukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä, pinta-alan ja eläinmäärän ilmoittamisesta hakemuksessa, hakemusten teknisestä toimittamisesta viranomaisille sekä hakemusten vastaanottamisesta viranomaisessa.

13 §

Tuen myöntäminen

Sitoumuksen hyväksymisestä päättää kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksen tekemisestä ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämisestä päättää työvoima- ja elinkeinokeskus.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen on hankittava alueellisen ympäristökeskuksen lausunto ennen 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä ja valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettyjen tapausten osalta ennen maatalouden ympäristötuen erityistukea koskevan sopimuksen tekemistä tai sopimuksen olennaisesta muuttamisesta. Lausuntoa pyydetään tuen myöntämisen tai sopimuksen tekemisen tarkoituksenmukaisuudesta luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja ympäristön tilan kannalta. Työvoima- ja elinkeinokeskus voi poiketa alueellisen ympäristökeskuksen lausunnosta ainoastaan erittäin painavasta syystä.

Ennen maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksen tekemistä ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä työvoima- ja elinkeinokeskuksen on hankittava paikallisen toimintaryhmän lausunto valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettyjen tapausten osalta. Lausuntoa pyydetään tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen suunnitelman tavoitteiden kannalta. Työvoima- ja elinkeinokeskus päättää erityistukisopimuksen tekemisestä ja tuen myöntämisestä toimintaryhmän lausunnon perusteella. Työvoima- ja elinkeinokeskus voi poiketa paikallisen toimintaryhmän lausunnosta ainoastaan erittäin painavasta syys-

tä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään lausunnon hankkimisesta paikalliselta toimintaryhmältä tai alueelliselta ympäristökeskuksesta. Maaseutuvirasto antaa määräykset sitoumuksen tai sopimuksen tekemiseen ja tukien myöntämiseen käytettävistä lomakkeista sekä päätöskaavoista.

14 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt viranomaislainen. Viranomaislainen kokoaa maksuja koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta.

Maaseutuvirasto antaa määräykset tuen maksamisessa käytettävistä lomakkeista ja päätöskaavoista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta.

15 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksella on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvonnassa tarvittavia, tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia.

Jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää, l momentissa tarkoitettu viranomaislainen voi käyttää apuna lääninhallitusta ja alueellista ympäristökeskusta. Lisäksi viranomaislainen voi käyttää apuna ulkopuolista tilintarkastajaa. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (/) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan tai tilintarkastusyhteisöön sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tar-

kastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tuen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuen saajan kotieläinrakennukset, eläimet, viljelmät ja muut tuen kohteena olevat alueet, tuotanto- ja jalostuslaitokset, varastot sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään lääninhallituksen ja alueellisen ympäristökeskuksen käyttämisestä apuna eri tukien valvonnassa. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tukiehtojen valvonnasta valvonta-asetuksen edellyttämässä laajuudessa sekä valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä ja mittausmenetelmästä, -tavasta ja -tarkkuudesta sekä toleranssista.

16 §

Tuen takaisinperintä

Takaisinperinnästä, takaisinperittävälle määrälle laskettavasta korosta ja takaisinperittävän määrän korottamisesta säädetään tukitehtävälain 7 §:ssä.

Takaisinperinnästä päättää tuen myöntänyt viranomaislainen. Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun tuen myöntänyt viranomaislainen sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Maaseutuvirasto voi erityisestä syystä päättää, että tukitehtävälain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu korko jätetään osaksi tai kokonaan perimättä, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu. Takaisinperinnän suorittami-

sesta vastaa Maaseutuvirasto.

17 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä eräissä tilanteissa

Eläinten hyvinvoinnin tuen maksatus on keskeytettävä, jos tuen hakijan tilalla on tehty tuotantoeläimiä koskeva valvonta tai muu valvonta ja sen seurauksena on aloitettu eläinsuojeluviranomaisen aloitteesta rikoslain 17 luvun 14 tai 15 §:n mukaisia rikoksia tai eläinsuojelulain 54 §:n mukaista rikkomusta koskien syyteharkinta.

Jos tuen hakija tai hänen perheyrityksensä jäsen on tuomittu jostain rikoslain 17 luvun 14 tai 15 §:n mukaisesta rikoksista eikä heitä ole samalla määrätty rikoslain 17 luvun 23 §:n mukaiseen eläintenpitokieltoon, eläinten hyvinvoinnin tuki on perittävä takaisin tuen hakijalta tai tukea ei makseta siltä kalenterivuodelta, jonka aikana teko on valvonnassa todettu ja jonka seurauksena on aloitettu 1 momentissa tarkoitettu syyteharkinta.

Jos tuen hakija tai hänen perheyrityksensä jäsen on tuomittu jostain rikoslain 17 luvun 14 tai 15 §:n mukaisesta rikoksista tai eläinsuojelulain 54 §:n mukaisesta rikkomuksesta sekä samalla määrätty rikoslain 17 luvun 23 §:n mukaiseen eläintenpitokieltoon, eläinten hyvinvoinnin tuki on perittävä takaisin hakijalta tai tukea ei makseta siitä kalenterivuodesta alkaen, jonka aikana teko on valvonnassa todettu ja jonka seurauksena on aloitettu 1 momentissa tarkoitettu syyteharkinta, eläintenpitokiellon voimassaoloajan päättymiseen saakka.

18 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, työvoima- ja elinkeinokeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai

muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä. Valvontaa suorittavien viranomaisten palveluksessa olevien henkilöiden ja valtuutettujen tarkastajien oikeudesta saada tukiin liittyviä asiakirjoja ja tietoja on voimassa, mitä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:ssä säädetään.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

- 1) valtion ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;
- 2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi; tai
- 3) Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

Tämän lain täytäntöönpanoon osallistuvalla viranomaisella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle edelleen Euroopan yhteisön asianomaisille toimielimille luovutettavaksi muutoin salassa pidettävä tieto, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

19 §

Päätöksen tiedoksianto

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi hallintolain 59 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

20 §

Päätöksen maksuttomuus

Sitoumuksen hyväksymistä, sopimuksen tekemistä, tuen myöntämistä, tuen maksamista ja takaisinperintää koskeva kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätös on hakijalle ja tuen saajalle maksuton. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen oikaisuvaatimukseen antamasta

päätöksestä peritään kuitenkin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettu maksu.

21 §

Tekninen apu

Teknisen avun käyttämisestä tässä laissa tarkoitetun tuen toimeenpanoon on voimassa, mitä teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämiseen myönnettävien tukien toimeenpanoon muualla laissa tai sen nojalla säädetään.

22 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Maatalouden ympäristötuen ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen täytäntöönpanossa maa- ja metsätalousministeriö toimii yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Jos kysymys on yksittäistapauksia koskevista tuen valvontaan ja takaisinperintään liittyvistä tehtävistä, valtion viranomaiset ovat velvolliset avustamaan maa- ja metsätalousministeriötä ja niiden alaisia viranomaisia korvauksetta.

23 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen haetaan muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus työvoima- ja elinkeinokeskukselle 30 päivän kuluessa siitä päivästä, kun valittaja on saanut tiedon päätöksestä. Toimivaltainen työvoima- ja elinkeinokeskus on se, jonka alueella maatila tai sen pääosa sijaitsee. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen tämän lain nojalla tekemään oikaisupäätökseen tai muuhun päätökseen haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinon valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä tai oikaisuvaatimus voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle,

jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava valituskirjelmä tai oikaisuvaatimus sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Maaseutuelinkeinon valituslautakunnan antamaan päätökseen asiassa, joka koskee tässä laissa tarkoitetun tuen takaisinperintää tai epäämistä, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin maaseutuelinkeinon valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

25 §

Maaseutuvirastoa koskeva siirtymäsäännös

Tässä laissa Maaseutuvirastolle säädettyä toimivaltaa käyttää Maaseutuviraston perustamiseen saakka maa- ja metsätalousministeriö. Asioista, joista Maaseutuvirasto antaa tämän lain mukaan määräyksiä, voidaan ennen Maaseutuviraston perustamista säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

26 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Tämän lain voimaan tullessa maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999) nojalla viereillä olevat tässä laissa säädettyä tukea vastaavan Euroopan yhteisön osaksi rahoittaman tuen myöntämistä, maksamista, valvontaa, takaisinperintää ja muutoksenhakua koskeviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Tuen myöntämistä, maksamista, valvontaa ja ta-

kaisinperintää koskevien asioiden käsittelys- menettelyä, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.
sä sovelletaan kuitenkin tässä laissa säädettyä

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*